

Programy współpracy w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”

nr CCI:	2014TC16RFCB012
Tytuł	(Interreg V-A) PL-SK - Poland-Slovakia
Wersja	2.1
Pierwszy rok	2014
Ostatni rok	2020
Kwalifikowalny od	2014-01-01
Kwalifikowalny do	2023-12-31
Nr decyzji KE	C(2016) 3694
Data decyzji KE	2016-06-15
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Regiony NUTS objęte programem operacyjnym	PL214 - Krakowski PL215 - Nowosądecki PL216 - Oświęcimski PL225 - Bielski PL22C - Tyski PL323 - Krośnieński PL324 - Przemyski PL325 - Rzeszowski SK031 - Žilinský kraj SK041 - Prešovský kraj SK042 - Košický kraj

Spis treści

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU WSPÓŁPRACY W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ 6

1.1 Strategia dotycząca wkładu programu współpracy w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej..... 6

1.1.1 Opis zawartej w programie współpracy strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. 6

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante. 14

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej..... 17

2. OSIE PRIORYTETOWE 21

2 A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA 21

2.A.1 Oś priorytetowa 1 Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza 21

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny 21

2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii 21

2.A.4 Priorytet inwestycyjny..... 22

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty... 22

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego 24

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów 24

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji 26

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych 27

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów..... 27

2.A.6.5 Wskaźniki produktu 27

2.A.7 Ramy wykonania 29

2.A.8 Kategorie interwencji 30

2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań

wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	32
2.A.1 Oś priorytetowa 2 Zrównoważony transport transgraniczny	33
2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	33
2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	33
2.A.4 Priorytet inwestycyjny.....	34
2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty...	34
2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego	35
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	35
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	36
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	37
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów.....	37
2.A.6.5 Wskaźniki produktu	37
2.A.4 Priorytet inwestycyjny.....	38
2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty...	38
2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego	39
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	39
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	40
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	41
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów.....	41
2.A.6.5 Wskaźniki produktu	42
2.A.7 Ramy wykonania	42
2.A.8 Kategorie interwencji.....	43
2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	44
2.A.1 Oś priorytetowa 3 Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie.....	45
2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	45
2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	45

2.A.4 Priorytet inwestycyjny.....	46
2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty ...	46
2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego	47
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	47
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	49
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	49
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów.....	50
2.A.6.5 Wskaźniki produktu	50
2.A.7 Ramy wykonania	51
2.A.8 Kategorie interwencji	51
2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	53
2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ	54
2.B.1 Oś priorytetowa	54
2.B.2 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii.....	54
2.B.3 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty.....	54
2.B.4 Wskaźniki rezultatu	55
2.B.5 Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.....	55
2.B.5.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych	55
2.B.5.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów	56
2.B.6 Kategorie interwencji	56
3. PLAN FINANSOWY	57
3.1 Środki finansowe z EFRR (w EUR)	57
3.2.A Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowanie krajowe (w EUR)	57
3.2.B Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego.....	58
4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO	58
4.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	59
4.2 Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich	59

4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)	59
4.4 Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach	59
5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU WSPÓŁPRACY	60
5.1 Odpowiednie instytucje i podmioty	60
5.2 Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu	62
5.3 Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli.....	63
5.4 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.....	72
5.5 Stosowanie euro.....	73
5.6 Zaangażowanie partnerów	73
6. KOORDYNACJA	74
7. ZMNIEJSZENIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW	76
8. ZASADY HORYZONTALNE	77
8.1 Zrównoważony rozwój	77
8.2 Równość szans i niedyskryminacja	78
8.3 Równouprawnienie płci.....	78
9. ODRĘBNE ELEMENTY	78
9.1 Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania	78
9.2 Ramy wykonania dla programu współpracy	79
9.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu współpracy	80
9.4 Stosowne warunki wdrażania programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków z EIS i IPA.....	83

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU WSPÓŁPRACY W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1 Strategia dotycząca wkładu programu współpracy w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1 Opis zawartej w programie współpracy strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Obszar wsparcia Programu obejmuje po stronie polskiej następujące jednostki terytorialne: podregiony (NUTS III)¹: krośnieński, przemyski, nowosądecki, oświęcimski i bielski, a także powiat pszczyński w podregionie tyskim, powiat rzeszowski i miasto Rzeszów w podregionie rzeszowskim oraz powiat myślenicki w podregionie krakowskim. Po stronie słowackiej obszar wsparcia obejmuje: Preszowski Kraj Samorządowy, Żyliński Kraj Samorządowy oraz powiat Spiska Nowa Wieś w Kraju Koszyckim.

W przypadku podregionu przemyskiego, powiatu myślenickiego w podregionie krakowskim, powiatu rzeszowskiego i miasta Rzeszów w podregionie rzeszowskim, a także powiatu pszczyńskiego w podregionie tyskim, mimo że nie przylegają one bezpośrednio do granicy, to jednak włączono je do Programu, ponieważ podmioty działające na tych obszarach prowadzą współpracę z partnerami słowackimi i uczestniczyły w programach polsko-słowackiej współpracy transgranicznej. Powiat Spiska Nowa Wieś położony w Kraju Koszyckim włączono do obszaru wsparcia Programu, ponieważ jest on aktywnym członkiem Euroregionu Tatry, posiadającym doświadczenie we współpracy z podmiotami po polskiej stronie granicy.

Obszar wsparcia po stronie polskiej obejmuje łącznie 22 798 km² (co stanowi 58,2% całego obszaru wsparcia), zaś liczba ludności wynosi 3 548 264 (62,8% całej populacji obszaru wsparcia). Natomiast po stronie słowackiej obszar objęty Programem zajmuje 16 369 km² (41,8% całego obszaru wsparcia), zaś liczba ludności wynosi 1 598 923 (37,2% całej populacji obszaru wsparcia). Gęstość zaludnienia na obszarze wsparcia jest mocno zróżnicowana. W części zachodniej po stronie polskiej (podregiony: bielski, oświęcimski i nowosądecki) gęstość zaludnienia jest wyższa od średniej gęstości zaludnienia w Polsce, zaś podregion krośnieński jest znacznie słabiej zaludniony w porównaniu do średniej krajowej. Po stronie słowackiej oba regiony objęte Programem są słabiej zaludnione w porównaniu do średniego

¹ Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych jest zgodna z Rozporządzeniem Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. 2007 Nr 214, poz. 1573, z późn. zm.), przygotowanym na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE. L 154 z 21.06.2003, z późn. zm.).

poziomu dla całej Republiki Słowackiej. Trzeba zauważyć, że wskaźnik gęstości zaludnienia w Kraju Preszowskim jest podobny do wskaźnika w regionie podkarpackim: zewnętrzne, wschodnie części obszaru wsparcia są do siebie pod tym względem podobne, natomiast środkowo-zachodnia część polsko-słowackiego pogranicza wykazuje względne zróżnicowanie wewnętrzne. Złożona struktura osadnictwa wpływa na czas i jakość połączeń między poszczególnymi obszarami w różnych sferach życia. Ma to także wpływ na sieć infrastruktury publicznej i tym samym na stosunki gospodarcze (np. wizyty, dostawę towarów lub usług. Ponadto struktura osadnictwa wpływa na dostęp społeczności lokalnych i podmiotów spoza obszaru wsparcia do usług konsumenckich, produkcyjnych, usług z zakresu kultury, edukacji oraz z innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego.

Na obszarze wsparcia po stronie polskiej najbardziej zaludnionym miastem jest Rzeszów, a następnie Bielsko-Biała, Nowy Sącz, Przemyśl, Krosno. Sieć miejska jest dobrze i dość równomiernie rozwinięta, lecz zdominowana przez małe i średnie miejscowości. Obszar NUTS III bielski, położony w najdalej wysuniętej na zachód części obszaru wsparcia, jest obszarem specyficznym: jest znacząco odmienny pod względem gospodarczym i kulturowym oraz wykazuje wyraźne tendencje i więzi gospodarcze z Metropolią Górnośląską. Można tu także zauważyć powiązania i współpracę ze stroną czeską. W słowackiej części obszaru Programu sieć osadnicza oraz miasta o największym znaczeniu w północnej części kraju tworzą łańcuch osadniczy biegnący wzdłuż osi zachód-wschód, powiązany głównie z miejscowościami Żyliną, Martin, Poprad i Preszów. Taki układ nie wynika ze sztucznego podziału administracyjnego, ale ukształtował się na skutek uwarunkowań naturalnych: przebiegu rzek i dolin górskich. Na obszarze Programu dominują łańcuchy górskie, które z jednej strony narzucają pewne ograniczenia w działalności osadniczej i utrudniają rozbudowę sieci komunikacyjnej, a z drugiej stanowią potencjał do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej. Osadnictwo w sposób naturalny skupia się wzdłuż dolin, pojedyncze osady znajdują się w środkowej części gór, zaś wyższe tereny górskie z oczywistych względów pozostają niezamieszkane.

Jeśli chodzi o gospodarkę, obszar Programu jest w dużej mierze zdominowany raczej przez usługi i przemysł niż przez inne branże, przy czym panuje tutaj duże zróżnicowanie wewnętrzne, zwłaszcza między zachodnią a wschodnią częścią tego obszaru. Gospodarka po stronie polskiej opiera się na przemyśle i usługach, choć udział tych sektorów w ogólnej strukturze jest niższy niż średni wskaźnik dla całej Polski (przy bardzo istotnym udziale rolnictwa). Struktura wewnętrzna przez lata nie ulegała żadnym zmianom, z wyjątkiem podregionu nowosądeckiego, gdzie nastąpił wzrost znaczenia przemysłu. Na Słowacji usługi i przemysł to najważniejsze kategorie gospodarcze, choć ich udział w gospodarce jest także niższy od średniej krajowej. Jednakże wydaje się, że gospodarka po stronie słowackiej ulega zmianom: wzrasta znaczenie usług (w odniesieniu do PKB) w porównaniu do rolnictwa (bardzo mały udział w gospodarce krajowej) i przemysłu. W kontekście usług duże znaczenie ma sektor turystyki. Fakt, że wskaźnik zatrudnienia – mierzony liczbą mieszkańców – na obszarze Programu jest niższy od średniego wskaźnika Polski oraz średniego wskaźnika Słowacji, wpływa na stan gospodarki na obszarze Programu. Według danych Eurostatu z 2011 r. średni wskaźnik zatrudnienia w Polsce wynosił 41,39%, zaś w podregionie bielskim wynosił on: 41,16%; w podregionie oświęcimskim: 34,36%; w podregionie nowosądeckim: 33,22%; w podregionie krośnieńskim: 40,25%. Na Słowacji ogólny wskaźnik zatrudnienia dla całego kraju wynosił 40,57%, ale w Kraju Żylińskim wynosił on 39,35%, a w Kraju Preszowskim – 30,28%. W związku z tym zarówno strukturę gospodarki (po obu stronach

dominacja przemysłu i usług, niski poziom innowacyjności i przestarzałe technologie), jak i wskaźnik zatrudnienia należy uznać za słabe strony obszaru objętego wsparciem w ramach Programu.

Na rozwój pogranicza polsko-słowackiego w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego w dużej mierze wpływa system transportowy, który niestety nie jest w tym regionie wystarczająco rozwinięty. Jego stan jest uważany za istotną barierę w rozwoju polsko-słowackiej współpracy gospodarczej. Przez granicę polsko-słowacką prowadzą trzy drogowe połączenia sieci kompleksowej TEN-T. Są to należące do sieci bazowej połączenie S69/D3 przechodzące przez Zwardoń (Transeuropejski Korytarz Transportowy Bałtyk-Adriatyk) oraz połączenia DK7/droga pierwszej kategorii nr 59 (E77) przechodząca przez Chyżne i DK19/droga pierwszej kategorii nr 73 przechodząca przez Barwinek (w perspektywie droga ekspresowa S19/R4 Rzeszów – Barwinek – Preszów będąca częścią szlaku drogowego Via Carpatia biegnącego z Litwy przez Polskę, Słowację, Węgry na południe Europy). Ruch przez Chyżne i Barwinek odbywa się bez ograniczeń tonażowych, natomiast połączenie przez Zwardoń do czasu realizacji przygranicznego odcinka D3 przez stronę słowacką (planowane zakończenie w roku 2016) ma ograniczenie ruchu do 7,5 tony.

Ponadto obszar Programu obsługiwany jest przez system dróg ekspresowych i autostrad częściowo wykraczających poza granice obszaru wsparcia (np. po stronie polskiej autostrady: A1 i A4). Z uwagi na słabo rozwiniętą sieć transportową podróżni korzystają także z odcinków dróg nie biegnących bezpośrednio przez granicę polsko-słowacką. Jest tak w przypadku polskiej drogi ekspresowej S1 łączącej Bielsko-Białą z granicą z Czechami w Cieszynie. Braki w infrastrukturze transportowej dotyczą głównie dróg szybkiego ruchu i magistralnych linii kolejowych łączących regiony przygraniczne po stronie polskiej oraz te rozciągające się na stronę słowacką. W konsekwencji czas przewozu towarów i osób ze słowackiej na polską stronę oraz po polskiej stronie obszaru wsparcia jest mocno wydłużony. W Republice Słowackiej sytuacja jest odmienna: jeden ze szlaków TEN-T – transeuropejski korytarz Ren-Dunaj (wariant północny) przebiega zarówno przez Kraj Żyliński, jak i Preszowski, łącząc miejscowości Koszyce, Żylina i Trenczyn z Bratysławą. Zapewnia on połączenia krajowe wzdłuż osi wschód-zachód. Ponadto ogólny brak spójności sieci transportowej na obszarze wsparcia jest skutkiem bardzo słabych połączeń drogowych i kolejowych na osi północ - południe łączącej Polskę i Słowację. Obecnie, oprócz drogowych połączeń sieci kompleksowej TEN-T, oba kraje korzystają z dość słabych drugorzędnych dróg krajowych, wojewódzkich i lokalnych. Często brakuje też odcinków łączących drogi lokalne po obu stronach granicy. Brakuje połączenia między drogami regionalnymi, które są istotne w transgranicznej komunikacji zewnętrznej (zapewniającej połączenie z ośrodkami regionalnymi itd.). Dodatkowym wyzwaniem jest niespójność lokalnych parametrów technicznych (tonażu) na drogach łączących polskie i słowackie części, a także niezadowalający stan nawierzchni (nośność, spękania, skoleinowanie etc.) połączeń drogowych, w tym polsko-słowackich przejść granicznych, co wpływa na wymianę towarów i rozwój gospodarczy regionów.

Jeśli chodzi o kolejowy transport publiczny, funkcjonują trzy połączenia transgraniczne. Są to: trasa międzynarodowa dalekobieżna CE63 – Czechowice-Dziedzice – granica polsko-słowacka – Skalité – Żylina – Leopoldov – Bratysława; połączenie przez granicę na odcinku Čadca – Zwardoń, gdzie po stronie słowackiej są to linie nr 114B Zwardoń – Čadca oraz nr 106D Čadca – Żylina, dalej linia nr 489 Skalite – Granica Państwa (Zwardoń), a po stronie polskiej linia nr 139 Katowice – Zwardoń (granica państwa) oraz położone na linii nr 107 Nowy Zagórz –

Łupków kolejowe przejście graniczne RP – SR Łupków – Medzilaborce z możliwością realizacji przewozów pasażerskich i towarowych.

Pogranicze nie oferuje żadnych zaawansowanych, dobrze rozwiniętych usług komunikacji autobusowej, z wyjątkiem prywatnych autokarów i autobusów obsługiwanych przez agencje przewozowe, kursujące sezonowo. Oferują one swoje usługi na szlakach Koszyce – Rzeszów i Zakopane – Poprad oraz Liptowski Mikulasz. Brak jest transgranicznej publicznej komunikacji. Działania dotyczące funkcjonowania ruchu osobowego i towarowego na polsko-słowackich przejściach granicznych wymagają koordynacji. Dodatkowo należy wspomnieć, że przewóz towarów między polską a słowacką stroną granicy opiera się przede wszystkim na transporcie kołowym. Brak transgranicznej integracji transportu publicznego ma negatywny wpływ na czas dojazdu do aglomeracji oraz warunki podróży na obszarze pogranicza.

Jednym z kluczowych wyzwań Programu jest zatem poprawa infrastruktury transportowej na obszarze pogranicza. Połączenia transgraniczne oraz te prowadzące dalej w głąb sieci TEN-T mają znaczenie szczególne, choć rozwój szlaków drogowych i kolejowych ograniczony jest obecnością cennych chronionych obszarów przyrody, które zajmują sporą część pogranicza polsko-słowackiego i są objęte ochroną prawną. Rozdzźwięk pomiędzy zamiarem rozwijania sieci transportowej a ochroną środowiska naturalnego powoduje znaczący wzrost kosztów inwestycyjnych.

Mocną stroną sektora transportu, zarówno po stronie polskiej, jak i słowackiej, jest obecność portów lotniczych w miejscowościach Poprad, Żylinia i Rzeszów, ułatwiających dostęp do regionów objętych Programem osobom spoza obszaru pogranicza. Należy dodać, że w okolicy istnieją jeszcze trzy inne porty lotnicze o znaczeniu międzynarodowym: MPL Katowice w Pyrzowicach, Kraków-Balice po polskiej oraz port w Koszycach po słowackiej stronie granicy. Mimo to system transportu lotniczego można uznać wyłącznie za element uzupełniający sieć komunikacyjną obszaru pogranicza.

Wśród porównywalnych mocnych stron stanowiących największe komparatywne przewagi tego obszaru wymienić można jego zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Pod względem walorów krajobrazu Polski obszar objęty Programem należy do najcenniejszych w skali kraju. Obszar ten charakteryzuje bogate dziedzictwo przyrodnicze: wysoki stopień różnorodności biologicznej i silne zróżnicowanie krajobrazu. Parki narodowe i parki krajobrazowe po obu stronach zajmują łącznie powierzchnię 10 185 km² (w sumie 26,3% obszaru pogranicza Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej objętego Programem), a obszary NATURA 2000 stanowią obszar o powierzchni 21 586 km² (prawie 56% tego terytorium). Na obszarze wsparcia znajdują się trzy rezerваты biosfery UNESCO („Tatrzański Rezerwat Biosfery”, „Babia Góra” oraz „Karpaty Wschodnie”). Analiza poszczególnych form ochrony środowiska naturalnego po polskiej i słowackiej stronie granicy (w tym ochrony obszarów NATURA 2000, Parków Narodowych, Parków Krajobrazowych oraz rezerwatów) pokazuje, że niemal całe pogranicze obu krajów korzysta z pewnych form ochrony środowiska naturalnego. W ekosystemach obecnych na pograniczu polsko-słowackim można zaobserwować cechy wspólne i podobieństwa. Biorąc pod uwagę biotopy i ekosystemy granica między państwami jest granicą sztuczną, co stanowi wyzwanie związane z koniecznością koordynacji i transgranicznej współpracy w zakresie monitorowania i podejmowania działań proekologicznych, zwłaszcza na obszarach chronionych. Tylko wspólna i jednoczesna realizacja projektów po obu stronach granicy umożliwi skuteczną ochronę cennych krajobrazów.

Szczegółowa analiza aktualnego stanu środowiska obszaru wsparcia zawarta została w raporcie z procesu strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko. Analizą objęto w szczególności: przyrodę i różnorodność biologiczną, zmiany klimatu, zasoby, odpady i powierzchnię ziemi, jakość powietrza, wody, gleby, wpływ na zdrowie ludzi, problematykę ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania suszom oraz ochronę zabytków. Występujące na obszarze wsparcia poważne problemy środowiska to: utrata, fragmentacja i zmiany siedlisk, degradacja walorów krajobrazowych, nasilające się wpływy zjawisk pogodowych związanych ze zmianami klimatu, problemy związane z gospodarką odpadami, ponadnormatywne zanieczyszczenia powietrza (szczególnie na obszarach wielu miast), problemy z narażeniem ludności na hałas, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zagrożenia dla wód podziemnych, problemy gospodarki wodnej (powodzie i susze), zagrożenia osuwiskami. Negatywne zjawiska występują w różnej skali w częściach należących do obu państw. Najważniejszymi wyzwaniami w zakresie środowiska naturalnego i zmian klimatu są: ochrona i przywrócenie właściwego stanu gatunków i siedlisk, utrzymanie łączności ekologicznej oraz przywrócenie właściwej jakości wód i powietrza.

Dziedzictwo kulturowe na obszarze Programu posiada bardzo wysokie walory i stanowi wielki potencjał do zrównoważonego wykorzystania w osadnictwie, gospodarce oraz rozwoju usług publicznych. Jednakże zasoby te nie są wykorzystywane w sposób innowacyjny. Najczęściej wykorzystuje się je do świadczenia prostych usług turystycznych (usługi hotelowe, gastronomiczne lub sprzedaż pamiątek). Można wymienić stosunkowo niewiele złożonych i zaawansowanych usług w obszarze rekreacji: tradycyjne ośrodki rzemiosła, edukacja kulturalna, tworzenie wirtualnych muzeów z wykorzystaniem technologii cyfrowej. Chronione zasoby są bardzo różnorodne: od dobrze zachowanych kompleksów wiejskich i małych miasteczek, przez zamki i konstrukcje obronne, aż po wynalazki techniczne oraz unikatowe przykłady katolickiej, unickiej i prawosławnej architektury sakralnej, zachowanej w bardzo dobrym stanie. Dziedzictwo to stanowi ważny dowód obecności Polaków i Słowaków na tym terenie, ale także np. Rusinów, Żydów, Niemców, Wołochów, Ormian, Węgrów, Romów itd. Istnieje prawie 11 500 obiektów dziedzictwa kulturowego (zarówno pojedynczych, jak i całych kompleksów) objętych różnymi formami ochrony administracyjnej. Szczególną wartość tego dziedzictwa kulturowego dodatkowo potwierdza fakt, że aż osiem spośród dziewięciu obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO na Słowacji oraz piętnaście spośród dwudziestu sześciu takich obiektów w Polsce znajduje się na obszarze Programu. Ochrona dziedzictwa oraz skuteczne i zrównoważone wykorzystanie obiektów stanowią jedno z głównych wyzwań pogranicza. Stąd tendencja do łączenia pojedynczych obiektów w szlaki kulturowe i zintegrowane transgraniczne pakiety turystyczne. Wartością dodaną projektów realizowanych wspólnie na pograniczu polsko-słowackim jest przedstawianie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu, jego ciągłości czasowej i przestrzennej oraz podobieństwo procesów cywilizacyjnych w regionie pogranicza, zwłaszcza tych zachodzących w latach 1772–1914, w okresie panowania Cesarstwa Austriackiego, a potem Monarchii Austro-Węgierskiej. Wspieranie odpowiednich usług na rzecz ochrony, zachowania oraz utrzymania jakości zasobów naturalnych, a także rozwój turystyki i rekreacji są kluczowe dla ich rozwoju.

Sytuacja demograficzna działa zarówno na korzyść, jak i niekorzyść obszaru Programu. Negatywnym aspektem jest migracja osób poszukujących pracy i lepszych możliwości edukacji (w tym edukacji powyżej poziomu podstawowego). Brak szans na dobrą edukację i zatrudnienie zmusza młodych ludzi do wyjazdu z terenu pogranicza. Z drugiej

strony pogranicze polsko-słowackie wyróżnia potencjał demograficzny, którego odzwierciedleniem jest stosunkowo młody wiek społeczności lokalnej. Potencjał ten stanowi duże wyzwanie dla Programu, zwłaszcza w zakresie edukacji na poziomie kształcenia ponadpodstawowego oraz zwiększania możliwości uczenia się przez całe życie.

W 2011 r. na obszarze wsparcia 212 531 uczniów i studentów uczyło się w 1117 szkołach ponadpodstawowych. Liczba różnych profili kształcenia w tych szkołach wzrasta, co dowodzi, że system edukacji zaczął dostosowywać się do wymogów rynku pracy. Ponadto odpowiednie programy nauczania, nowe przedmioty i kierunki bezpośrednio związane np. z kwestiami regionalnymi mogą wzmocnić poczucie przynależności regionalnej wśród młodzieży na obszarze pogranicza. Warto też wskazać, że jak dotąd nie nawiązano między szkołami słowackimi i polskimi żadnej istotnej współpracy transgranicznej w dziedzinie edukacji zawodowej.

System edukacji obu krajów jest dość skomplikowany pod względem liczby, typów i rodzajów szkół na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym; sytuacja wygląda inaczej w przypadku szkolnictwa wyższego (wykresy 1 i 2). Największym wyzwaniem dla potencjalnych partnerów wspólnych przedsięwzięć jest realizacja projektów z dziedziny edukacji przez szkoły i placówki edukacyjne podobne do siebie pod względem profilu, statusu oraz wieku uczniów i studentów. Podobnie znaczna ilość różnych typów szkół zapewnia elastyczność w wyborze tematów będących przedmiotem działań transgranicznych na rzecz rozwoju i realizacji wspólnych programów edukacyjnych.

Mając na uwadze powyższe strategia Programu będzie skupiała się na sektorach kluczowych, posiadających znaczenie dla rozwoju obszaru wsparcia. Chodzi o: dziedzictwo naturalne i kulturowe, sieć transportową (ze szczególnym naciskiem na transport drogowy), a także system edukacji, który jest czynnikiem mogącym zapobiec procesowi odpływu ludności mającemu wpływ na cały obszar Programu.

Przy ustalaniu strategii Programu 2014-2020 zostały wzięte pod uwagę doświadczenia z poprzedniej perspektywy finansowej 2007-2013. Podobnie jak wcześniejsze programy współpracy transgranicznej, Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony wnioskodawców oraz obfitował w ciekawe pomysły współpracy na pograniczu, które przerodziły się niejednokrotnie w trwałe partnerstwa oraz pomysły dalszej współpracy. Jednocześnie jego realizacja dostarczyła instytucjom odpowiedzialnym za jego wdrażanie wiele cennych spostrzeżeń i wniosków, które były brane pod uwagę w trakcie tworzenia Programu na kolejną perspektywę finansową 2014-2020. Wnioski te dotyczyły zarówno samego systemu wdrażania Programu, jak i służyły również za analizę potencjału pogranicza.

Doświadczenia związane z systemem wskazują, że przy bardzo dużym zainteresowaniu Programem wyrażonym m.in. poprzez znaczną liczbę wniosków aplikacyjnych, należy zoptymalizować i przyspieszyć system oceny i wyboru projektów, dbając jednocześnie o zachowanie wysokich standardów oceny jakościowej wniosków. Również system rozliczania oraz refundacji wydatków poniesionych przez partnerów projektów wymaga optymalizacji. Jest to szczególnie konieczne aby zachęcić do udziału w Programie organizacje pozarządowe non-profit, dla których otrzymanie szybkiego zwrotu poniesionych wydatków jest często warunkiem podstawowym do podejmowania decyzji o przystąpieniu do realizacji danego projektu. Jednocześnie podkreślenia wymaga potencjał jaki tego typu podmioty wnoszą do Programu poprzez realizację wspólnych projektów partnerskich.

Wprowadzona w obecnym okresie programowania dla programów EWT zasada partnera wiodącego wymagała od wnioskodawców przygotowania i realizacji wspólnych projektów w formie nieznannej dotychczas beneficjentom, jednak przyczyniała się do osiągnięcia lepszych, bardziej transgranicznych efektów w projektach. Jednakże ocena efektu transgranicznego na poziomie projektów pokazała, że nie zawsze efekt transgraniczny był tak wysoki, jak pierwotnie zakładano (np. dotyczył tylko wąskiej grupy docelowej). W związku z powyższym w okresie 2014-2020 badanie efektu transgranicznego powinno zostać poszerzone na etapie wnioskowania jak i wdrażania projektów. Doświadczenia z wdrażania Programu 2007-2013 wskazują na potrzebę dalszej pracy i wsparcia beneficjentów w zakresie wytyczania wspólnych celów jak i właściwego określania wspólnych wskaźników produktu i rezultatu. Dlatego istotne jest wspieranie wnioskodawców w zakresie przygotowania wspólnych projektów ze szczególnym uwzględnieniem logiki interwencji, określenia i stworzenia przemyślanej metodologii pomiaru wskaźników wraz ze wskazaniem odpowiedniego źródła pomiaru.

Analiza projektów dofinansowanych w ramach Programu 2007-2013 wskazała, że mimo, że Program oferował szeroki zakres tematyczny działań (42 kody tematyczne), realizowane projekty i mikroprojekty dotyczyły zaledwie części z nich (18 kodów tematycznych). Taka koncentracja tematyczna stanowiła również wskazówkę dla prac nad Programem na lata 2014-2020. W perspektywie finansowej 2007-2013 największym zainteresowaniem cieszyły się działania związane ze współpracą w zakresie turystyki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (łącznie 209 złożonych wniosków znacznie przekraczających swą wartością dostępną alokację). Większość z tych projektów została wysoko oceniona przez ekspertów i jedynie ze względu na wyczerpanie alokacji nie otrzymały one dofinansowania. Również najwięcej realizowanych projektów należało do kodów interwencji obejmujących działania z zakresu dziedzictwa kulturowego i turystyki. Wskazuje to m.in. na istniejący potencjał pogranicza, znaczną ilość wspólnych pomysłów do wykorzystania tego potencjału choćby poprzez chęć podejmowania wspólnych działań w tych obszarach. O niesłabnącym potencjale pogranicza w powyższych obszarach tematycznych świadczą mogą wyniki przeprowadzonych badań i analiz wykonanych w celu przygotowania programów współpracy transgranicznej na przyszły okres programowania.

Wspomniane analizy, przeznaczenie środków w obecnym Programie jak i zainteresowanie samych beneficjentów wskazują również na inny obszar problemowy, którego rozwiązanie ma bezpośrednie przełożenie na promocję oraz wykorzystanie opisanego powyżej przyrodniczo-kulturowego potencjału pogranicza. Są to inwestycje w przygraniczną infrastrukturę transportową. Dostępne na ten cel środki Programu 2007-2013 (blisko 42 miliony EUR z EFRR) pozwoliły na rozwiązanie części zidentyfikowanych problemów, natomiast jak wiele jest ich jeszcze do rozwiązania pokazują przeprowadzone analizy na potrzeby przygotowania Programu 2014-2020.

Niesłabnące zainteresowanie w okresie programowania 2007-2013 Funduszem Mikroprojektów (FMP) wskazuje na istotną rolę jaką w dalszym ciągu mikroprojekty odgrywają we wspieraniu współpracy na polsko-słowackim pograniczu. Głównym obszarem zainteresowania mikroprojektów w okresie 2007-2013 był obszar turystyki, ochrony dziedzictwa kulturowego, jak i promocji partnerstwa. Niejednokrotnie mikroprojekty stanowiły uzupełnienie projektów realizowanych w ramach pozostałych osi priorytetowych programu 2007-2013. W związku z powyższym rekomendowana jest kontynuacja wdrażania mikroprojektów w Programie 2014-2020. Niemniej jednak, z uwagi na m.in. duże

zainteresowanie tą formą współpracy, zasadę koncentracji tematycznej programów 2014-2020 oraz chęć podniesienia jakości mikroprojektów należałoby wprowadzić pewne zmiany w realizacji FMP jak i samych mikroprojektów. Po pierwsze mikroprojekty powinny przyczyniać się do realizacji określonych w Programie wskaźników. Po drugie, FMP powinien być wdrażany w ramach utworzonych osi priorytetowych (bez wydzielania oddzielnej osi priorytetowej, tak jak w perspektywie finansowej 2007-2013) ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w osi poświęconej ochronie i rozwojowi dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na terenie pogranicza. Po trzecie rekomenduje się wprowadzenie zasady partnera wiodącego dla ustalonej części mikroprojektów w celu dalszej pracy nad wzmacnianiem efektu transgranicznego.

Program Interreg V-A Polska-Słowacja został przygotowany z uwzględnieniem celów strategicznych Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) i Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju (Strategia Dunajska). Działania wspierane w ramach Programu są zgodne z celami obydwu strategii.

Jeśli chodzi o SUE BSR działania wspierane w ramach osi priorytetowej 1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza będą powiązane z celem 1. SUE RMB – Ocalenie morza oraz celem 3. – Zwiększenie dobrobytu (cele szczegółowe: Wkład SUE RMB we wdrażanie Strategii „Europa 2020”, Przystosowanie się do zmian klimatu, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem). Realizowane projekty będą miały wpływ na następujące obszary priorytetowe (OP): OP Bio (Zachowanie naturalnych stref oraz różnorodności biologicznej, w tym również łowisk), OP Kultura (Rozwój i promowanie wspólnej kultury i tożsamości kulturowej), OP Turystyka (Wzmacnianie spójności makroregionu za pomocą turystyki).

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 2. Zrównoważony transport transgraniczny będą powiązane z celem 2. SUE RMB - Rozwój połączeń w regionie (cele szczegółowe: Dobre warunki transportowe i łączenie ludzi w regionie). Realizowane projekty będą miały wpływ na następujący obszar priorytetowy: OP Transport (Ulepszenie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych).

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie będą powiązane z celem 3. SUE RMB – Zwiększenie dobrobytu (cele szczegółowe: Wkład SUE RMB we wdrażanie Strategii „Europa 2020” i Poprawa konkurencyjności regionu Morza Bałtyckiego na rynku globalnym). Realizowane projekty przyczynią się do realizacji następujących obszarów priorytetowych: OP Edukacja (Rozwój innowacyjnej edukacji i młodzieży).

Ponadto powyższe osie priorytetowe są związane z następującymi działaniami horyzontalnymi (DH): DH Zaangażowanie (Wzmocnienie zarządzania wielopoziomowego włączającego zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, środowiska biznesowego i naukowego), DH Sąsiedzi (Zwiększenie współpracy pomiędzy sąsiadującymi krajami w celu odpowiadania na wspólne wyzwania w Regionie Morza Bałtyckiego), DH Promocja (Zwiększanie wspólnej promocji i działań budujących tożsamość regionalną).

Jeśli chodzi o Strategię Dunajską działania wspierane w ramach osi priorytetowej 1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza będą powiązane z celem 1. Strategii - Rozwój połączeń w regionie oraz celem 2. – Ochrona Środowiska. Realizowane projekty będą miały wpływ na następujące obszary priorytetowe: OP Kultura i Turystyka (Promocja kultury i turystyki, kontakty międzyludzkie) oraz OP Bioróżnorodność,

krajobrazy, jakość powietrza i gleb (Zachowanie bioróżnorodności, krajobrazów oraz jakości powietrza i gleb).

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 2. Zrównoważony transport transgraniczny będą powiązane z filarem 1. Strategii Dunajskiej – Rozwój połączeń w regionie. Realizowane projekty będą miały wpływ na obszar priorytetowy Mobilność/koleje-drogi-transport lotniczy (Zwiększenie mobilności i intermodalności – koleje, drogi, transport lotniczy).

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie będą powiązane z filarem 3 Strategii Dunajskiej – Budowanie dobrobytu. Realizowane projekty będą miały wpływ na obszar priorytetowy Ludzie i umiejętności (Inwestowanie w ludzi i umiejętności).

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

Głównym celem Programu jest realizacja trzech istotnych wyzwań oraz zniwelowanie braków, jakie charakteryzują obszar wsparcia.

Pierwsze wyzwanie wiąże się z ochroną, wzmocnieniem i rozwojem głównego potencjału obszaru, tj. dziedzictwa naturalnego i kulturowego, stanowiącego bogate źródło komparatywnych – choć nie konkurencyjnych wobec siebie – zasobów. W tym znaczeniu fizyczna ilość takich zasobów jest większa w porównaniu z innymi obszarami obu krajów, lecz zasoby te nie są wykorzystywane ani w sposób efektywny, ani zrównoważony. Obecny sposób gospodarowania tymi zasobami nie jest w żadnym stopniu innowacyjny. Realizacja Programu powinna doprowadzić do rozwoju nowych, inteligentnych form promocji zarówno środowiska naturalnego, jak i dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego i skutecznego sposobu ich wykorzystania, zwłaszcza w sektorze usług czasu wolnego oraz w przemyśle kreatywnym.

Drugie wyzwanie polega na usprawnieniu infrastruktury transportowej. Transgraniczne połączenia drogowe, zwłaszcza lokalne i regionalne, stanowią jedną z najsłabszych stron obszaru pogranicza. Program powinien więc wspierać realizację projektów, które w skali lokalnej i subregionalnej umożliwiłyby inwestycje drogowe pozwalające na stworzenie zintegrowanej sieci komunikacyjnej łączącej obie strony, ułatwiającej dostęp do korytarzy TEN-T i wykorzystującej rozwiązania przyjazne środowisku. Istotne znaczenie będą także mieć projekty, które pozwolą na rozwinięcie współpracy transgranicznej w zakresie koordynacji usług transportowych po obu stronach granicy oraz między różnymi rodzajami transportu.

Trzecie wyzwanie dotyczy rozwoju edukacji, głównie na poziomie kształcenia ponadobowiązkowego, a także zwiększania możliwości uczenia się przez całe życie w celu wykorzystania zasobów obszaru – poprzez jej integrację oraz dostosowanie do rynku pracy.

Różnice między systemami edukacji obu krajów oraz stosunkowo niski poziom kształcenia w porównaniu do poziomu kluczowych centrów szkolnictwa stanowią jedną ze słabych stron pogranicza. To właśnie dlatego wsparcie udzielone w ramach Programu powinno przyczynić się do poprawy jakości, rozszerzenia oferty edukacyjnej oraz zwiększenia liczby osób uczestniczących, np. w projektach na rzecz uczenia się przez całe życie, umożliwiających im zmianę kwalifikacji zawodowych lub naukę zawodu, który byłby użyteczny na transgranicznym rynku pracy.

Propozycje celów i zakresu Programu wynikają z trzech zasadniczych przesłanek.

Pierwsza z nich to treść dokumentów strategii „Europa 2020” oraz jej inicjatyw przewodnich. Dokumenty te wyznaczają ogólne kierunki rozwoju UE w perspektywie do roku 2020 i rekomendują skupienie się na kilku istotnych kierunkach działań, wyrażonych w siedmiu inicjatywach przewodnich.

Druga przesłanka wynika w pewnym stopniu z pierwszej i dotyczy treści rozporządzeń² w sprawie realizacji programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT). Wskazują one m.in. na konieczność dostosowania zakresu tematycznego Programu do zasad koncentracji tematycznej. W praktyce oznacza to, że Program dla pogranicza polsko-słowackiego powinien skupiać się na maksymalnie czterech kluczowych zagadnieniach.

Trzecią przesłanką do konstruowania celów i zakresu tematycznego Programu jest analiza SWOT obszaru pogranicza, komentarze i opinie ekspertów, wyniki i wnioski licznych opracowań, a także treść dokumentów strategicznych i planistycznych.

Biorąc pod uwagę, że kluczowe wyzwania terenu pogranicza dotyczą trzech obszarów tematycznych, tj. ochrony i promocji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, transportu oraz edukacji, proponuje się trzy osie tematyczne Programu. Są one zbieżne z trzema celami tematycznymi oraz z wybranymi priorytetami inwestycyjnymi. Cele te — wraz z priorytetami inwestycyjnymi — odpowiadają kluczowym obszarom potencjału oraz deficytom rozwoju pogranicza polsko-słowackiego. Wpisują się one także w tendencje rozwoju określone we wspomnianych dokumentach strategicznych.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasoby naturalne i kulturowe terenu pogranicza należą do jego nielicznych mocnych stron i zasobów komparatywnych w porównaniu do innych obszarów obu krajów. Głównym wyzwaniem pozostaje jednak skuteczne zapewnienie wspólnej ochrony i wykorzystania tych zasobów celem podniesienia poziomu atrakcyjności pogranicza w kontekście gospodarki i osadnictwa. 2. Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów przyczyniających się np. do powstania nowych form promocji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz skutecznego i zrównoważonego ich wykorzystania, uwzględniającego zarówno ochronę środowiska, jak i zmiany klimatu. 3. Realizacja projektów powinna doprowadzić do wzrostu znaczenia nowoczesnych usług czasu wolnego i przemysłów kreatywnych dla gospodarki terenu pogranicza. Proste usługi turystyczne będą wspierane przez nowe, innowacyjne produkty i usługi transgraniczne. 4. Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transport jest jedną z najsłabszych stron pogranicza. Jego braki to przede wszystkim niewystarczająca infrastruktura połączeń komunikacyjnych na poziomie lokalnym, subregionalnym i regionalnym po obu stronach granicy. 2. Wyzwaniem pozostaje tworzenie i modernizacja lokalnej infrastruktury transportowej - dróg łączących obszary zabudowane po obu stronach granicy. 3. Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które przyczynią się do poprawy stanu infrastruktury, pobudzą rozwój transgranicznych połączeń między drogami lokalnymi, subregionalnymi i regionalnymi po obu stronach granicy i ułatwią dostęp do sieci TEN-T na rzecz połączenia ze sobą ośrodków wzrostu oraz terenów peryferyjnych. 4. Realizacja projektów będzie korzystna ze względu na skrócenie czasu podróży między obszarami po obu stronach granicy, co pobudzi dwustronne stosunki społeczne i gospodarcze. 5. Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz w innych dokumentach strategicznych.
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7c – Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza społeczno-gospodarcza wykazała, że poziom usług przewozowych w transporcie publicznym oferowanych na granicy słowacko-polskiej jest bardzo niski. Do głównych problemów należy mała liczba połączeń autobusowych i kolejowych między obydwoma krajami, zwłaszcza na poziomie lokalnym; poza tym brakuje infrastruktury umożliwiającej mieszkańcom i turystom obszaru wsparcia wygodne podróżowanie różnymi środkami transportu publicznego. 2. Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które pobudzą rozwój transportu publicznego na obszarze

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej	pogranicza i przyczynią się do powstania sprawnych połączeń transgranicznych w odniesieniu do poszczególnych form transportu: transportu lotniczego, kolejowego i kołowego. 3. Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10b – Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)	1. Jedną z kwestii problematycznych jest migracja młodych ludzi do ośrodków miejskich, znajdujących się poza obszarem wsparcia. 2. Jednym z problemów występujących na obszarze wsparcia jest stosunkowo uboga oferta szkolenia zawodowego i w zakresie kształcenia ustawicznego, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. 3. Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które przyczynią się do transgranicznej integracji kształcenia zawodowego poprzez wymianę dobrych praktyk w zakresie zarządzania placówkami edukacyjnymi oraz metod współpracy z pracodawcami, współpracy instytucji działających na rynku pracy. 4. Realizacja projektów umożliwi wzrost potencjału szkół zawodowych oraz placówek kształcenia ustawicznego, pobudzi synergię działań realizowanych zarówno przez szkoły słowackie, jak i polskie, poprawi jakość edukacji i poszerzy ofertę kształcenia. 5. Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej

Założenia uzasadniające realizację unijnej polityki na lata 2014-2020 potwierdzają konieczność zapewnienia efektywności i skuteczności w osiągnięciu rezultatów oraz przeznaczaniu zasobów na określone cele tematyczne. Zgodnie z zasadą ukierunkowania na rezultaty, priorytety i działania w ramach Programu zaprojektowane są tak, by zapewnić alokację największej części środków na obszary, które najskuteczniej realizują cele i zaplanowane rezultaty przewidziane w Programie.

W przypadku programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej maksymalny poziom finansowania ze środków Unii Europejskiej (UE) przypadający na jedną oś wynosi do 85% sumy środków przeznaczonych na daną oś priorytetową. Zasada ta została zachowana w Programie. Uzgodniono maksymalny poziom współfinansowania ze środków UE dla każdej osi. Spełniono także wymóg skoncentrowania minimum 80% środków na maksymalnie czterech celach tematycznych — 94% wszystkich środków UE w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja przeznaczono na trzy cele tematyczne.

Uzasadnienie podziału alokacji między osiami priorytetowymi opiera się na wynikach analiz SWOT i TOWS przeprowadzonych dla obszaru pogranicza, komentarzach oraz opiniach ekspertów, z których jasno wynika, że największy potencjał regionu – dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe jest nadal niewystarczająco wykorzystywany. Czynnikiem ograniczającym wykorzystanie zasobów środowiskowych oraz kulturowych jest słabo rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, utrudniająca dostęp do wspomnianych zasobów. Niewystarczający poziom edukacji i znaczne rozbieżności między wymogami rynku pracy a programem szkolnictwa to kolejne problemy tego regionu. Wśród istotnych wyzwań w zakresie środowiska naturalnego i zmian klimatu znajduje się także ochrona i przywrócenie właściwego stanu gatunków i siedlisk, utrzymanie łączności ekologicznej oraz przywrócenie właściwej jakości wód i powietrza.

Wybór celów tematycznych omówiono w trakcie posiedzeń grupy roboczej, na podstawie wcześniejszych doświadczeń w realizacji programów. Analizę poszczególnych celów tematycznych przeprowadzono z uwzględnieniem między innymi:

- celów i wymogów strategii „Europa 2020”, która wyznacza horyzontalne obszary wsparcia w perspektywie od roku 2014 do roku 2020,
- zasadności działania z punktu widzenia dokumentów UE,
- zgodności z dokumentami krajowymi.

Ponadto poziom alokacji opierał się na informacjach o niektórych propozycjach projektów planowanych do realizacji w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.

Suma środków przeznaczonych na realizację Programu będzie wynosiła 154,99 miliony EUR. Najwięcej środków przeznaczono na działania wspierające ochronę środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego obszaru Programu, a także rozwój istniejących zasobów kulturowych i przyrodniczych (50%). Pozostałe środki przeznaczono na oś 2., związaną z działaniami na rzecz rozwoju transportu i zapewniającą łatwiejszy dostęp do sieci TEN-T oraz połączeń multimodalnych (36%), oś 3. „Inwestowanie w kształcenie, umiejętności i uczenie się przez całe życie” (8%) oraz na pomoc techniczną (6%).

Aby zagwarantować skuteczność działań i uniknąć rozproszenia środków, środki w ramach celu tematycznego Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami skoncentrowano na działaniach tylko jednego priorytetu inwestycyjnego: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Doświadczenia z lat 2007-2013 jasno wskazują, że istnieje niezwykle wysokie zapotrzebowanie na realizację projektów w tym obszarze tematycznym. Dodatkowo pogranicze polsko-słowackie obfituje w obiekty stanowiące zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe bogactwo regionu i wykazuje potencjał do rozwijania nowych, innowacyjnych i skutecznych form wykorzystania tego dziedzictwa. Przeznaczenie 50% wszystkich środków Programu na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego w obszarze wsparcia umożliwi realizację działań na rzecz podniesienia atrakcyjności obszaru oraz realizację działań uzupełniających na rzecz ochrony tych zasobów.

Znaczne środki, stanowiące 36% środków Programu, przeznaczono na rozwój systemu transportu poprzez działania mające na celu poprawę dostępności transgranicznej, a co za tym idzie – przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie aktywności na terenach przygranicznych. Należy podkreślić, że w obszarze infrastruktury transportowej

tego regionu nadal występują spore luki i zaniedbania. Realizacja Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013 przyniosła pozytywne rezultaty w zwiększaniu dostępności regionu przygranicznego i pokazała, że dzięki realizacji projektów na rzecz „małej” infrastruktury takich jak „Orawska Droga” w Małopolsce oraz „Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem krośnieńskim, jasielskim i bardejowskim” można zaobserwować pozytywny wpływ na sytuację gospodarczą terenu pogranicza. Ponieważ rozwój infrastruktury transportowej oraz dostępność przestrzenna należą do najważniejszych czynników rozwoju większości sektorów gospodarki, w tym turystyki, istotna jest kontynuacja działań w tym zakresie. Realizacja projektów powinna także ułatwiać dostęp do atrakcji polskiego i słowackiego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu współpracy

Oś priorytetowa	Wsparcie	Część (%) ogólnej kwoty wsparcia Unii dla programu współpracy (w podziale na fundusze)			Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu odpowiadające specyficznemu wskaźnikowi
		EFRR	EIS (w stosownych przypadkach)	IPA (w stosownych przypadkach)		
1	77 500 000,00	50,00%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> • 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami <ul style="list-style-type: none"> • 6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego <ul style="list-style-type: none"> • 1 - Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców 	[1, 2]
2	55 800 000,00	36,00%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> • 07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej <ul style="list-style-type: none"> • 7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi <ul style="list-style-type: none"> • 2 - Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych • 7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej <ul style="list-style-type: none"> • 3 - Zwiększenie dostępności transgranicznej obszaru pogranicza poprzez rozwój transportu multimodalnego 	[3, 4]
3	12 400 000,00	8,00%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> • 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie <ul style="list-style-type: none"> • 10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna) <ul style="list-style-type: none"> • 4 - Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej 	[5]
4	9 288 723,00	5,99%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> • 5 - Zapewnienie wysokiej jakości zarządzania i efektywnego wdrażania Programu 	[6]

2. OSIE PRIORYTETOWE

2 A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1
Nazwa osi priorytetowej	Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
ERDF	Ogółem

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6 c
Tytuł priorytetu inwestycyjnego	Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy 1. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 1.</p> <p>Działania Programu realizowane w ramach osi priorytetowej 1. zwiększą atrakcyjność dziedzictwa kulturowego przyrodniczego pogranicza zarówno pod względem poprawy jego jakości, jak i pośrednio przyczyniając się do wzrostu jego wartości turystycznej. Dodatkowo będą prowadziły do wzmocnienia i trwałości walorów kulturowych, które ukształtowały się na obszarze polsko-słowackiego pogranicza dzięki dokonaniom osiadłych tu społeczności. Umożliwią wykreowanie nowych aktywności w miejscowościach posiadających potencjały dotychczas niezagospodarowane lub niewystarczająco zagospodarowane. Pozytywnie wpłyną także na ochronę bioróżnorodności oraz środowisko naturalne regionu.</p> <p>Rezultat ten zostanie osiągnięty dzięki realizacji projektów dotyczących między innymi modernizacji i ochrony obiektów dziedzictwa, wspólnej promocji dziedzictwa, współpracy instytucji zajmujących się ochroną i rozwojem dziedzictwa, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ulepszona infrastruktura związana z dziedzictwem, a także lepszy dostęp do informacji o dziedzictwie pogranicza umożliwi lepsze i szersze wykorzystywanie potencjału pogranicza przez ludność miejscową i przyjezdnych spoza obszaru wsparcia.</p> <p>Społeczności lokalne wokół miejsc realizacji projektów będą mogły tworzyć własną ofertę kulturową opartą na regionalnych zasobach. Wzmocnią w ten sposób także swoją tożsamość kulturową i społeczną oraz poprawią warunki i jakość swojego życia. Dla przyjezdnych natomiast cechy przyrodnicze i kulturowe tego regionu staną się motywacją do podróży tutaj w celu poznawania jego historii, regionalnych tradycji i zwyczajów, obserwowania stylu życia społeczności lokalnych oraz uprawiania aktywnego wypoczynku w harmonii z naturą.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców					
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez lokalną ludność	Wartość procentowa	42,60	2014	63,70	Badanie poziomu doceniania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez lokalną ludność	Cztery razy w trakcie realizacji Programu: 2014, 2019, 2021,2023
2	Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez turystów spoza obszaru	Wartość procentowa	58,40	2014	77,90	Badanie poziomu doceniania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez turystów spoza obszaru	Cztery razy w trakcie realizacji Programu: 2014, 2019, 2021,2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Typy działań:	
<ul style="list-style-type: none">• Budowa lub modernizacja transgranicznej infrastruktury rekreacyjnej w pobliżu instytucji kultury, zabytków, parków krajobrazowych i narodowych stanowiących część transgranicznych szlaków turystycznych (np. utworzenie nowych oraz modernizacja już istniejących transgranicznych szlaków turystycznych: ścieżek rowerowych, pieszych szlaków turystycznych, szlaków przyrodniczo-krajobrazowych i zielonych szlaków greenways, tematycznych szlaków kulturowych i związanej z nimi infrastruktury, punktów widokowych, punktów „Parkuj i Jedź”, miejsc parkingowych blisko ścieżek i szlaków oraz transgraniczna integracja ścieżek itp.)• Wspólne transgraniczne projekty w zakresie odnowy i prac konserwatorskich, modernizacji obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się na transgranicznych szlakach turystycznych, w tym w zakresie efektywności energetycznej• Programy współpracy między instytucjami, w tym wzajemna wymiana zabytków ruchomych i muzealiów (np. wystawy tymczasowe, objazdowe, wspólne systemy biletowe)• Nawiązanie i rozwój transgranicznej współpracy międzysektorowej na rzecz dziedzictwa obszaru pogranicza pomiędzy podmiotami takimi jak m.in.: środowisko akademickie, instytucje kultury, samorzady, organizacje pozarządowe, parki narodowe i krajobrazowe (np. współpraca akademicka między uczelniami wyższymi oraz ośrodkami naukowymi i społecznymi w zakresie zachowania i ochrony transgranicznych zasobów kulturowych i przyrodniczych: zintegrowane projekty w regionie pogranicza, organizacja tematycznych konferencji, seminariów i warsztatów, współpraca instytucji i promocja wspólnych działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych, w tym m.in. ochrona różnorodności biologicznej)• Wspólne transgraniczne działania edukacyjne promujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze• Działania na rzecz integracji transgranicznej i budowania wspólnej tożsamości poprzez np. skoordynowane programy/inicjatywy edukacyjne obejmujące zajęcia poświęcone dziedzictwu historyczno-kulturowemu i ekologii oraz sport i kursy językowe• Wspólna transgraniczna promocja poświęcona dziedzictwu kulturowemu i przyrodniczemu terenu pogranicza (np. organizacja i udział we wspólnych wydarzeniach, targach, konferencjach, warsztatach i seminariach)• Opracowanie i wdrażanie wspólnych transgranicznych standardów/wytycznych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego• Wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych do zachowania i promowania zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, aplikacje na telefony komórkowe, stron internetowych, tworzenie transgranicznych produktów ekologicznych i e-produktów oraz usług; transgraniczne kampanie informacyjne i promocyjne prowadzone za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji, cyfryzacja i cyfrowa wymiana zasobów, multimedialna prezentacja transgranicznego dziedzictwa, wymiana wiedzy specjalistycznej na temat cyfryzacji dziedzictwa kulturowego, tworzenie wspólnych repozytoriów	

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>dziedzictwa kulturowego itd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspólne szkolenia dla przewodników, konserwatorów i przedstawicieli instytucji zaangażowanych w działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza • Działania na rzecz wspólnej ochrony środowiska naturalnego, w tym ochrona i przywrócenie właściwego stanu gatunków i siedlisk przyrodniczych, zapewnienie utrzymania łączności ekologicznej, powstrzymanie napływu gatunków obcych, zahamowanie degradacji walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Działania edukacyjne w dziedzinie zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa <p>Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców³):</p> <ul style="list-style-type: none"> • organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych, • instytucje systemu oświaty i szkoły wyższe, • organizacje pozarządowe non-profit, • Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, • kościoły i związki wyznaniowe. <p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru wsparcia, • osoby odwiedzające obszar wsparcia, w tym turyści i inne osoby korzystające z oferty kulturalno-rekreacyjnej obszaru objętego Programem. <p>Kluczowe obszary docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parki narodowe i parki krajobrazowe, chronione obszary krajobrazowe i ich otuliny, wsie i miasta, kompleksy leśne, obiekty dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wpisane na listę UNESCO lub objęte ochroną lokalną jako formą ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. 	

³ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja opiera się na założeniu, że systemy wyboru projektów umożliwią wybór projektów o największym znaczeniu dla obszaru pogranicza, najlepiej przygotowanych do realizacji, wyróżniających się innowacyjnością i zapewniających bezpieczny proces realizacji.</p> <p>Elementy systemu wyborów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• na etapie oceny formalnej główny nacisk położony zostanie na kwestię gotowości danego projektu do realizacji (w tym gotowości inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami),• jakość, zasadność i trwałość stworzonego w projekcie partnerstwa (tj. instytucji polskiej i słowackiej),• ocena jakościowa ukierunkowana będzie na aspekty związane z transgranicznym charakterem i efektem danego projektu (spodziewany wpływ na sytuację społeczności lokalnej i/lub społeczności regionu po obu stronach granicy), a także na sposób, w jaki projekt przyczynia się do osiągnięcia docelowego poziomu wskaźników produktu i rezultatu Programu,• ocena jakościowa w ramach osi priorytetowej 1., ukierunkowana będzie na selekcję projektów realizujących wspólne działania chroniące, promujące i rozwijające kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo pogranicza:<ul style="list-style-type: none">– w przypadku projektów dotyczących produktów turystycznych będą to produkty wspólne, polsko-słowackie, trwałe i powodujące lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego;– w przypadku projektów współpracy między instytucjami oraz pozostałych działań miękkich niezbędne jest, aby tworzone wspólne działania generowały poprzez współpracę polsko-słowacką wartość dodaną niedostępną w przypadku realizowania danych działań oddzielnie przez każdy z tych podmiotów;– w przypadku działań polegających na opracowaniu i wdrożeniu wspólnych transgranicznych standardów/wytycznych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, szczególny nacisk położony będzie na praktyczne ich zastosowanie (część wdrożeniowa);– wytyczone po obu stronach granicy szlaki muszą się łączyć ze sobą bezpośrednio lub stanowić część większej spójnej sieci szlaków. Ponadto, szlaki muszą łączyć po obu stronach granicy miejsca dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego;– infrastruktura rekreacyjna może być dofinansowana wyłącznie jako uzupełnienie opisanych powyżej szlaków, np. punkty widokowe, zapewniać do nich wygodne dotarcie, np. parkingi,• ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy. <p>Każdy projekt będzie analizowany pod względem kryteriów środowiskowych, opracowanych w procesie oceny oddziaływania Programu na środowisko, w celu zapewnienia, że projekty dofinansowane w ramach Programu będą projektami proekologicznymi, nastawionymi na minimalizację oddziaływań uciążliwych dla środowiska i klimatu, bądź projektami bezpośrednio korzystnie wpływającymi na środowisko. Projekty będą także zobowiązane do uwzględniania skutków możliwych zmian klimatu.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Nie przewidziano wykorzystywania instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Nie przewiduje się dużych projektów w rozumieniu art. 8 ust. 2 lit. b) (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu (w podziale na priorytety inwestycyjne)

Tabela 4: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego				
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO09	Zrównoważona turystyka: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Odwiedziny/rok	250 000,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów; wcześniej oszacowany wzrost liczby wizyt w danym obiekcie w roku następnym po zakończeniu projektu)	Raz do roku

1.1	Liczba nowych transgranicznych produktów turystycznych	Liczba	60,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.2	Długość nowych, zmodernizowanych lub udoskonalonych transgranicznych szlaków rekreacyjnych	km	375,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.3	Liczba nowych, zmodernizowanych lub rozbudowanych elementów infrastruktury będących częścią transgranicznego produktu/szlaku turystycznego	Liczba	15,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.4	Liczba osób korzystających z nowych, zmodernizowanych lub rozbudowanych transgranicznych produktów kulturowych i ekologicznych	Osoby	750 000,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.5	Liczba „miękkich” działań transgranicznych promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze pogranicza	Liczba	340,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.6	Liczba zmodernizowanych elementów obiektów dziedzictwa kulturowego po zakończeniu prac restauracyjnych i konserwatorskich	Liczba	25,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.7	Liczba transgranicznych lub/i wspólnych polsko-słowackich kampanii promocyjnych i marketingowych	Liczba	2,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	Raz do roku
1.8	Liczba adresatów wspólnych/ transgranicznych kampanii promocyjnych i marketingowych (zasięg działań promocyjnych)	Osoby	1 150 000,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	Raz do roku
1.9	Liczba organizacji uczestniczących w transgranicznych projektach na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Liczba	455,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.10	Liczba hektarów powierzchni ekosystemów objętych transgranicznymi projektami na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	ha	200,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku

1.11	Liczba opracowanych/wdrożonych wspólnych standardów lub wytycznych	Liczba	5,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.12	Liczba nowych/zmodernizowanych transgranicznych e-produktów i e-usług	Liczba	32,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
1.13	Liczba osób korzystających z nowych/zaktualizowanych transgranicznych e-produktów i e-usług	Osoby	20 000,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku

2.A.7 Ramy wykonania

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej

Oś priorytetowa		1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza					
ID	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
1.1	Produkt	Liczba nowych transgranicznych produktów turystycznych	Liczba	24	60,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	
1.2	Produkt	Długość nowych, zmodernizowanych lub udoskonalonych transgranicznych szlaków rekreacyjnych	km	136	375,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	

Oś priorytetowa		1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza					
1.6	Produkt	Liczba zmodernizowanych elementów obiektów dziedzictwa kulturowego po zakończeniu prac restauracyjnych i konserwatorskich	Liczba	7	25,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	10 940 380,00	91 176 471,00	Poświadczenia wydatków składane do KE	

2.A.8 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 6-9: Kategorie interwencji

Tabela 6: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	
		Kod	Kwota (w EUR)
		079. Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	1 500 000,00

Oś priorytetowa	1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
080. Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	1 500 000,00
085. Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	4 500 000,00
086. Ochrona, regeneracja i zrównoważona eksploatacja obszarów Natura 2000	4 500 000,00
087. Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	1 500 000,00
088. Zapobieganie zagrożeniom naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsieniami ziemi) oraz wywołanym działalnością człowieka, np. awariami przemysłowymi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	2 000 000,00
090. Ścieżki rowerowe i piesze	10 000 000,00
091. Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	5 000 000,00
092. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	4 500 000,00
093. Rozwój i promowanie publicznych usług turystycznych	4 500 000,00
094. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych aktywów w dziedzinie kultury i dziedzictwa	30 000 000,00
095. Rozwój i promowanie usług publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	8 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
Kod	Kwota (w EUR)
01. Dotacja bezzwrotna	77 500 000,00

Tabela 8: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	
	Kod	Kwota (w EUR)
	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	1 550 000,00
	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	15 500 000,00
	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	60 450 000,00

Tabela 9: Wymiar 6 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	
	Kod	Kwota (w EUR)
	07. Nie dotyczy	77 500 000,00

2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

Oś priorytetowa	1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
Nie dotyczy – wykorzystanie pomocy technicznej nie obejmuje działań właściwych dla niektórych osi priorytetowych.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	2
Nazwa osi priorytetowej	Zrównoważony transport transgraniczny

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
ERDF	Ogółem

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7 b
Tytuł priorytetu inwestycyjnego	Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy 2. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 2.</p> <p>Rezultatem zasadniczym działań realizowanych w ramach osi priorytetowej 2. będzie poprawa warunków podróżowania po pograniczu polsko-słowackim, tj. zwiększenie dostępności pogranicza pod względem jakościowym (poprawa stanu transgranicznej infrastruktury drogowej) i ilościowym (połączenie dróg słowackich z drogami polskimi). Na szczególne odnotowanie zasługuje fakt, iż realizacja projektów doprowadzi również do usprawnienia połączeń między lokalną, regionalną siecią transportową a krajowymi szlakami komunikacyjnymi oraz odcinkami TEN-T.</p> <p>Efekt ten osiągnięty zostanie m.in. poprzez modernizację istniejącej infrastruktury transportowej oraz stworzenie nowych połączeń transgranicznych na obszarze wsparcia, co doprowadzi do skrócenia czasu podróży między obszarami po obu stronach granicy.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Cel szczegółowy		2 - Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych					
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
3	Intensywność ruchu transgranicznego	Wartość procentowa	3,10	2014	6,70	Badanie dostępności pogranicza	Cztery razy w trakcie realizacji Programu: 2014, 2019, 2021, 2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
<p>Typy działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> Budowa lub modernizacja ważnych transgranicznych odcinków sieci, zwłaszcza budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej łączącej systemy transportu po obu stronach granicy <p>Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców⁴):</p> <ul style="list-style-type: none"> organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia, jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych, Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, <p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy obszaru wsparcia, osoby spoza obszaru, np. turyści, przedstawiciele przedsiębiorstw przybywający tymczasowo na obszar Programu. 	

⁴ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
Kluczowe obszary docelowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Pierwszeństwo będą miały tereny gmin, powiatów, wsi lub okręgów położonych bezpośrednio przy granicy. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
<p>Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja opiera się na założeniu, że systemy wyboru projektów umożliwią wybór projektów o największym znaczeniu dla obszaru pogranicza, najlepiej przygotowanych do realizacji, wyróżniających się innowacyjnością i zapewniających bezpieczny proces realizacji.</p> <p>Elementy systemu wyborów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na etapie oceny formalnej główny nacisk położony zostanie na kwestię gotowości danego projektu do realizacji (w tym gotowości inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami), • jakość, zasadność i trwałość stworzonego w projekcie partnerstwa (tj. instytucji polskiej i słowackiej), • ocena jakościowa ukierunkowana będzie na aspekty związane z transgranicznym charakterem i efektem danego projektu (spodziewany wpływ na sytuację społeczności lokalnej i/lub społeczności regionu po obu stronach granicy), a także na sposób, w jaki projekt przyczynia się do osiągnięcia docelowego poziomu wskaźników produktu i rezultatu Programu, • ocena jakościowa w ramach osi priorytetowej 2., priorytet inwestycyjny 7b, będzie zabezpieczać dofinansowanie jedynie takich projektów, które umożliwiają połączenie drugorzędowych i trzeciorzędowych węzłów do TEN –T i wzmacniają współpracę transgraniczną: <ul style="list-style-type: none"> – wspierane będą tylko projekty dotyczące ciągów komunikacyjnych, tj. dany fragment drogi powinien być albo jednym odcinkiem, albo, w przypadku projektu, na który składa się kilka fragmentów dróg, powinno istnieć pomiędzy nimi logiczne połączenie. Modernizowane odcinki dróg muszą wykazywać po obu stronach granicy porównywalne parametry techniczne (np. obciążenie jezdni) i musi zostać zapewniona możliwość ich wykorzystania przez podobne kategorie pojazdów, • ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy. <p>Każdy projekt będzie analizowany pod względem kryteriów środowiskowych, opracowanych w procesie oceny oddziaływania Programu na środowisko, w celu zapewnienia, że projekty dofinansowane w ramach Programu będą projektami proekologicznymi, nastawionymi na minimalizację oddziaływań uciążliwych dla środowiska i klimatu, bądź projektami bezpośrednio korzystnie wpływającymi na środowisko. Projekty będą także zobowiązane do uwzględniania skutków możliwych zmian klimatu.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
Nie przewidziano wykorzystywania instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
Nie przewiduje się dużych projektów w rozumieniu art. 8 ust. 2 lit. b) (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu (w podziale na priorytety inwestycyjne)

Tabela 4: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi					
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO13	Drogi: całkowita długość nowych dróg	km	5,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	Raz do roku
CO14	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	160,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	Raz do roku

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7 c
Tytuł priorytetu inwestycyjnego	Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny celu szczegółowego	3
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększanie dostępności trans granicznej obszaru pogranicza poprzez rozwój transportu multimodalnego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy 3. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 2.</p> <p>Rezultatem zasadniczym działań Programu ujętych w ramach celu szczegółowego 3. będzie podniesienie poziomu komunikacji na obszarze pogranicza poprzez zwiększenie skuteczności i efektywności różnych form transportu.</p> <p>Efekt ten osiągnięty zostanie poprzez realizację projektów dotyczących wspólnego planowania i koordynacji rozwoju transportu publicznego (utworzenie nowych szlaków komunikacyjnych, koordynacja rozkładów jazdy, stworzenie wspólnych systemów biletowych), a także dzięki projektom infrastrukturalnym obejmującym np. tworzenie węzłów przesiadkowych, umożliwiających podróżnym zmianę jednego środka transportu na inny.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Cel szczegółowy		3 - Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez rozwój transportu multimodalnego					
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
4	Jakość połączeń transgranicznych realizowanych w systemie transportu multimodalnego na obszarze pogranicza	Wartość procentowa	37,90	2014	56,50	Badanie jakości połączeń transgranicznych (na którą wpływa także dostępność wewnątrz-regionalna)	Cztery razy w trakcie realizacji Programu: 2014, 2019, 2021, 2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
<p>Typy działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> Planowanie zintegrowanego transgranicznego systemu komunikacji publicznej, w tym m.in.: koordynacja rozkładów jazdy, wspólne bilety, system obsługi pasażerów, biletomaty; kampanie informacyjne i promocyjne, przewodniki, wspólne ulotki wielojęzyczne, mapy, oznakowanie przystanków, system wielojęzycznej informacji dla pasażerów na przystankach i stacjach kolejowych, zaprojektowanie wielojęzycznych stron internetowych umożliwiających wybór właściwego biletu, internetowe i dostępne z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń itd. Opracowanie transgranicznych map i koordynacja połączeń; rozwój przyjaznego środowiska systemu transportu multimodalnego na obszarze objętym Programem; wykorzystanie dostępnych narzędzi i stworzenie nowych produktów informatycznych; np. ułatwienie wyboru właściwego biletu, internetowe i dostępne z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń Projekty dotyczące połączeń multimodalnych w zakresie publicznego systemu przewozu osób, np. budowa obiektów parkingowych typu „Parkuj i Jedź” 	

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
<p>Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców⁵):</p> <ul style="list-style-type: none"> • organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych, • organizacje pozarządowe non-profit, • Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, • jednostki naukowe <p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru wsparcia, • osoby spoza obszaru, np. turyści, przedstawiciele przedsiębiorstw przybywający tymczasowo na obszar Programu. <p>Kluczowe obszary docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cały obszar Programu. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
<p>Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja opiera się na założeniu, że systemy wyboru projektów umożliwią wybór projektów o największym znaczeniu dla obszaru pogranicza, najlepiej przygotowanych do realizacji, wyróżniających się innowacyjnością i zapewniających bezpieczny proces realizacji.</p> <p>Elementy systemu wyborów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na etapie oceny formalnej główny nacisk położony zostanie na kwestię gotowości danego projektu do realizacji (w tym gotowości inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami), • jakość, zasadność i trwałość stworzonego w projekcie partnerstwa (tj. instytucji polskiej i słowackiej), • ocena jakościowa ukierunkowana będzie na aspekty związane z transgranicznym charakterem i efektem danego projektu (spodziewany wpływ na sytuację 	

⁵ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
<p>społeczności lokalnej i/lub społeczności regionu po obu stronach granicy), a także na sposób, w jaki projekt przyczynia się do osiągnięcia docelowego poziomu wskaźników produktu i rezultatu Programu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocena jakościowa w ramach osi priorytetowej 2., priorytet inwestycyjny 7c, ukierunkowana będzie na selekcję projektów, których realizacja będzie oparta o realne, zdiagnozowane lokalne potrzeby komunikacyjne i które będą miały realne szanse na kontynuację/rozwinięcie w postaci nowych inicjatyw po zakończeniu danego projektu, • ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy. <p>Każdy projekt będzie analizowany pod względem kryteriów środowiskowych, opracowanych w procesie oceny oddziaływania Programu na środowisko, w celu zapewnienia, że projekty dofinansowane w ramach Programu będą projektami proekologicznymi, nastawionymi na minimalizację oddziaływań uciążliwych dla środowiska i klimatu, bądź projektami bezpośrednio korzystnie wpływającymi na środowisko. Projekty będą także zobowiązane do uwzględniania skutków możliwych zmian klimatu.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
Nie przewidziano wykorzystywania instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej
Nie przewiduje się dużych projektów w rozumieniu art. 8 ust. 2 lit. b) (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu (w podziale na priorytety inwestycyjne)

Tabela 4: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Priorytet inwestycyjny	7c - Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej				
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
3.1	Liczba nowych transgranicznych usług zrównoważonego transportu publicznego lub/i przypadków lepszego zintegrowania dotychczasowych usług	Liczba	5,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	Raz do roku

2.A.7 Ramy wykonania

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej

Oś priorytetowa		2 – Zrównoważony transport transgraniczny					
ID	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
CO14	Produkt	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	20	160,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)	
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	7 877 074,00	65 647 059,00	Poświadczenia wydatków składane do KE	

2.A.8 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 6-9: Kategorie interwencji

Tabela 6: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	2 – Zrównoważony transport transgraniczny	
	Kod	Kwota (w EUR)
	030. Drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	2 500 000,00
	032. Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	2 500 000,00
	034. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	44 600 000,00
	036. Transport multimodalny	3 200 000,00
	044. Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	3 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	2 – Zrównoważony transport transgraniczny	
	Kod	Kwota (w EUR)
	01. Dotacja bezzwrotna	55 800 000,00

Tabela 8: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	2 – Zrównoważony transport transgraniczny	
	Kod	Kwota (w EUR)
	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	1 116 000,00
	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	11 160 000,00
	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	43 524 000,00

Tabela 9: Wymiar 6 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	2 – Zrównoważony transport transgraniczny	
	Kod	Kwota (w EUR)
	07. Nie dotyczy	55 800 000,00

2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

Oś priorytetowa	2 – Zrównoważony transport transgraniczny	
Nie dotyczy – wykorzystanie pomocy technicznej nie obejmuje działań właściwych dla niektórych osi priorytetowych.		

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3
Nazwa osi priorytetowej	Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
ERDF	Ogółem

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10b
Tytuł priorytetu inwestycyjnego	Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny celu szczegółowego	4
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy 4. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 3.</p> <p>Realizacja osi priorytetowej 3. pomoże w dostosowaniu systemu edukacji zawodowej do wymogów transgranicznego rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców z obszaru wsparcia, a także w podniesieniu jakości i skuteczności formalnej i nieformalnej edukacji zawodowej, co w konsekwencji doprowadzić ma do poprawy sytuacji na rynku pracy na terenie pogranicza.</p> <p>Efekt ten zostanie osiągnięty poprzez zwiększenie liczby wspólnych inicjatyw polsko-słowackich prowadzonych przez placówki edukacyjne po obu stronach granicy (w szczególności: szkoły kształcenia ponadobowiązkowego, ośrodki i instytucje kształcenia ustawicznego i praktycznego, placówki szkolnictwa uzupełniającego oraz ośrodki rozwoju zawodowego), w tym we współpracy z lokalnymi pracodawcami w zakresie staży i praktyk zawodowych. Dodatkowo planuje się wzmocnienie inicjatyw transgranicznych w zakresie wymiany doświadczeń oraz sprawdzonych, skutecznych programów edukacyjnych realizowanych przez szkoły i uczelnie o zwiększonym potencjale. Szkoły zostaną wzmocnione wewnętrznie poprzez rozbudowę ich infrastruktury i bazy dydaktycznej w zakresie niezbędnym do wykorzystania programów współpracy transgranicznej, a także poprzez rozbudowę ich oferty edukacyjnej dla osób spoza środowisk szkolnych i akademickich, w tym specjalnych programów obejmujących: transgraniczne programy praktyk, kursy językowe, transgraniczne przygotowawcze kursy zawodowe oraz wizyty studyjne dla uczniów chcących uczyć się na uczelniach wyższych, a także wspólnie przygotowywane kursy kształcenia uzupełniającego oraz studia podyplomowe dla osób pracujących, wraz z innymi formami edukacji specjalistycznej i zawodowej dla osób w wieku emerytalnym (uniwersytety trzeciego wieku).</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Cel szczegółowy		4 - Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej					
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
5	Jakość usług z zakresu edukacji na całym pograniczu mierzona jako wskaźnik zadowolenia osób korzystających z takich usług	Wartość procentowa	50,20	2014	68,50	Telefoniczne badanie ankietowe	Pięć razy w trakcie realizacji Programu: 2014, 2017, 2019, 2021, 2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)
Typy działań: <ul style="list-style-type: none"> • Wspólne transgraniczne programy/inicjatywy dla uczniów i nauczycieli w placówkach edukacji specjalistycznej i zawodowej (np.: transgraniczne programy/inicjatywy edukacji specjalistycznej i zawodowej realizowane przez szkoły, staże, praktyki zawodowe, programy pilotażowe i stypendialne, wizyty studyjne dla uczniów i studentów w placówkach i szkołach kształcenia specjalistycznego i zawodowego) • Wspólne opracowanie i promocja oferty edukacji specjalistycznej i zawodowej 	

Priorytet inwestycyjny	10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja transgranicznych działań wspierających tak zwane włączenie społeczne i partycypację społeczną, scalających obszar pogranicza jako obszar funkcjonalny; kursy, studia podyplomowe, programy i szkolenia • Transgraniczna wymiana dobrych praktyk w zakresie realizacji programów/inicjatyw na potrzeby edukacji specjalistycznej i zawodowej oraz rozwiązań modelowych w szkolnictwie i placówkach kształcenia ustawicznego, a także dobrych praktyk w zakresie zarządzania edukacją oraz finansowania systemów szkolnictwa • Działania mające na celu określenie potrzeb w kontekście edukacji specjalistycznej i zawodowej (np. identyfikacja wspólnych problemów i luk w ofercie edukacyjnej, realizacja wspólnych procesów edukacyjnych i działań w zakresie doradztwa zawodowego na transgranicznym rynku pracy, a także dostosowanie programów edukacyjnych do aktualnych wymogów rynku pracy, w tym współpraca między instytucjami w zakresie staży i praktyk zawodowych) <p>Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców⁶):</p> <ul style="list-style-type: none"> • organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych, • placówki kształcenia zawodowego • jednostki naukowe • szkoły wyższe • organizacje pozarządowe non-profit, • Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, <p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru wsparcia, • placówki edukacyjne oferujące kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich uczniowie/studenci, • pracodawcy <p>Kluczowe obszary docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cały obszar Programu. 	

⁶ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

<p>Priorytet inwestycyjny</p>	<p>10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)</p>
<p>Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja opiera się na założeniu, że systemy wyboru projektów umożliwią wybór projektów o największym znaczeniu dla obszaru pogranicza, najlepiej przygotowanych do realizacji, wyróżniających się innowacyjnością i zapewniających bezpieczny proces realizacji.</p> <p>Elementy systemu wyborów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na etapie oceny formalnej główny nacisk położony zostanie na kwestię gotowości danego projektu do realizacji (w tym gotowości inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami), • jakość, zasadność i trwałość stworzonego w projekcie partnerstwa (tj. instytucji polskiej i słowackiej), • ocena jakościowa ukierunkowana będzie na aspekty związane z transgranicznym charakterem i efektem danego projektu (spodziewany wpływ na sytuację społeczności lokalnej i/lub społeczności regionu po obu stronach granicy), a także na sposób, w jaki projekt przyczynia się do osiągnięcia docelowego poziomu wskaźników produktu i rezultatu Programu, • ocena jakościowa w ramach osi priorytetowej 3. ma zabezpieczać, że wybrane do dofinansowania projekty będą zapobiegać wyludnianiu się pogranicza w szczególności odpływowi ludzi młodych oraz w wieku produkcyjnym: <ul style="list-style-type: none"> – stworzona oferta edukacyjna musi odpowiadać na realne zapotrzebowanie pracodawców w obszarze polsko-słowackiego pogranicza lub przyczyniać się do generowania miejsc prac w dziedzinie związanej z efektywnym wykorzystaniem zasobów pogranicza; – wspólne działania realizowane w ramach dofinansowanych projektów powinny mieć realne szanse na kontynuację w postaci nowych inicjatyw po zakończeniu danego projektu, • ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy. <p>Każdy projekt będzie analizowany pod względem kryteriów środowiskowych, opracowanych w procesie oceny oddziaływania programu na środowisko, w celu zapewnienia, że projekty dofinansowane w ramach Programu będą projektami proekologicznymi, nastawionymi na minimalizację oddziaływań uciążliwych dla środowiska i klimatu, bądź projektami bezpośrednio korzystnie wpływającymi na środowisko. Projekty będą także zobowiązane do uwzględniania skutków możliwych zmian klimatu.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

<p>Priorytet inwestycyjny</p>	<p>10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)</p>
<p>Nie przewidziano wykorzystywania instrumentów finansowych.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów

Priorytet inwestycyjny	10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)
Nie przewiduje się dużych projektów w rozumieniu art. 8 ust. 2 lit. b) (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu (w podziale na priorytety inwestycyjne)

Tabela 4: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Priorytet inwestycyjny		10b - Opracowanie i wdrażanie wspólnej edukacji, szkolenia zawodowego i programów szkoleń (EWT-współpraca transgraniczna)			
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO43	Rynek pracy i szkolenia: Liczba uczestników transgranicznych inicjatyw w zakresie mobilności	Osoby	1300,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
CO44	Rynek pracy i szkolenia: Liczba uczestników wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspólnych szkoleń	Osoby	16 150,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku
4.3	Liczba wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Liczba	550,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	Raz do roku

2.A.7 Ramy wykonania

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej

Oś priorytetowa			3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie				
ID	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
CO44	Produkt	Rynek pracy i szkolenia: Liczba uczestników wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspólnych szkoleń	Osoby	1600	16 150,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	1 750 461,00	14 588 236,00	Poświadczenia wydatków składane do KE	
4.3	Produkt	Liczba wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Liczba	55	550,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów)	

2.A.8 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 6-9: Kategorie interwencji

Tabela 6: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	
	Kod	Kwota (w EUR)
	080. Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	1 500 000,00
	103. Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	2 000 000,00
	105. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	400 000,00
	108. Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów	2 000 000,00
	113. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	2 000 000,00
	117. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	2 000 000,00
	118. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	2 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	
Kod	Kwota (w EUR)	
01. Dotacja bezzwrotna		12 400 000,00

Tabela 8: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	
	Kod	Kwota (w EUR)
	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	248 000,00
	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	2 480 000,00
	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	9 672 000,00

Tabela 9: Wymiar 6 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	
	Kod	Kwota (w EUR)
	07. Nie dotyczy	12 400 000,00

2.A.9 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

Oś priorytetowa	3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	
Nie dotyczy – wykorzystanie pomocy technicznej nie obejmuje działań właściwych dla niektórych osi priorytetowych.		

2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ

2.B.1 Oś priorytetowa

ID	4
Tytuł	Pomoc techniczna

2.B.2 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
ERDF	Ogółem

2.B.3 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

ID	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
5	Zapewnienie wysokiej jakości zarządzania i efektywnego wdrażania Programu	<p>Głównym celem osi priorytetowej Pomoc Techniczna (PT) jest zapewnienie wysokiej jakości zarządzania i efektywnego wdrażania Programu. Osiągnięcie tego celu wpłynie na osiągnięcie celów pozostałych osi priorytetowych, jak również na efektywne wykorzystanie środków EFRR.</p> <p>Zgodnie z treścią rozporządzeń UE na tę oś priorytetową zostanie przeznaczony 6% całego budżetu Programu (tj. 9 288 723 EUR).</p> <p>Pomoc Techniczna zostanie wykorzystana na sfinansowanie realizacji zadań szczegółowo opisanych w sekcji 5.3. Programu, prowadzonych przez podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu.</p>

2.B.4 Wskaźniki rezultatu

Tabela 10: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Oś priorytetowa	5 - Zapewnienie wysokiej jakości zarządzania i efektywnego wdrażania Programu						
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
6	Nie dotyczy – wsparcie na rzecz tej osi priorytetowej nie przekracza kwoty 15 mln EUR	Nie dotyczy			0,00		

2.B.5 Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych (w podziale na osie priorytetowe)

2.B.5.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Oś priorytetowa	Pomoc techniczna
<p>Konkretne działania objęte wsparciem PT mogą obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybór projektów, ocenę i ciągle monitorowanie realizacji projektów, • posiedzenia Komitetu Monitorującego, grup roboczych i inne spotkania istotne z punktu widzenia Programu, • weryfikację i kontrolę działań, w tym wizyty na miejscu, • bazę danych na potrzeby zarządzania Programem oraz jego monitorowania i oceny, • pomoc dla beneficjentów na etapie konceptualizacji, przygotowywania oraz poszukiwania partnerów projektu, w tym konsultacje, seminaria i szkolenia, • wspieranie działań informacyjnych i promocyjnych zgodnie ze Strategią Komunikacji Programu i rocznymi planami działań w zakresie komunikacji realizowanymi przez Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) oraz Regionalne Punkty Kontaktowe (RPK) w Polsce i na Słowacji, • rozwijanie potencjału struktur Programu, • ocenę Programu, ekspertyzę i badania istotne dla realizacji Programu. 	

2.B.5.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe)

Tabela 11: Wskaźniki produktu

Oś priorytetowa	4 - Pomoc techniczna			
ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych
5.1	Liczba pracowników, których wynagrodzenia są współfinansowane w ramach Pomocy Technicznej	Liczba etatów	28,00	Wnioski o płatność (raporty z postępu realizacji projektów)

2.B.6 Kategorie interwencji

Odpowiednie kategorie interwencji oparte na klasyfikacji przyjętej przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii

Tabele 12-14: Kategorie interwencji

Tabela 12: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	4 - Pomoc techniczna	
	Kod	Kwota (w EUR)
	121. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	3 720 000,00
	122. Ewaluacja i badania	2 790 000,00
	123. Informacja i komunikacja	2 778 723,00

Tabela 13: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	4 - Pomoc techniczna	
	Kod	Kwota (w EUR)
	01. Dotacja bezzwrotna	9 288 723,00

Tabela 14: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	4 - Pomoc techniczna	
	Kod	Kwota (w EUR)
	07. Nie dotyczy	9 288 723,00

3. PLAN FINANSOWY

3.1 Środki finansowe z EFRR (w EUR)

Tabela 15

Fundusz	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
EFRR	7 687 561,00	11 224 879,00	16 029 837,00	29 126 119,00	29 708 642,00	30 302 815,00	30 908 870,00	154 988 723,00
Ogółem	7 687 561,00	11 224 879,00	16 029 837,00	29 126 119,00	29 708 642,00	30 302 815,00	30 908 870,00	154 988 723,00

3.2.A Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowanie krajowe (w EUR)

Tabela 16: Plan finansowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny)	Wsparcie	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a) / (e)	Dla celów informacyjnych	
					Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d)			Wkłady państw trzecich	Wkład EBI
1	EFRR	Ogółem	77 500 000,00	13 676 471,00	12 992 647,00	683 824,00	91 176 471,00	84,9999996161%	0,00	0,00
2	EFRR	Ogółem	55 800 000,00	9 847 059,00	9 354 706,00	492 353,00	65 647 059,00	84,9999997715%	0,00	0,00
3	EFRR	Ogółem	12 400 000,00	2 188 236,00	2 078 824,00	109 412,00	14 588 236,00	84,9999958871%	0,00	0,00
4	EFRR	Ogółem	9 288 723,00	1 639 187,00	1 639 187,00	0,00	10 927 910,00	84,9999954246%	0,00	0,00
Ogółem	EFRR		154 988 723,00	27 350 953,00	26 065 364,00	1 285 589,00	182 339 676,00	84,9999991225%		
Suma całkowita			154 988 723,00	27 350 953,00	26 065 364,00	1 285 589,00	182 339 676,00	84,9999991225%		

3.2.B Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego

Tabela 17:

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	77 500 000,00	13 676 471,00	91 176 471,00
2	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	55 800 000,00	9 847 059,00	65 647 059,00
3	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	12 400 000,00	2 188 236,00	14 588 236,00
Ogółem		145 700 000,00	25 711 766,00	171 411 766,00

Tabela 18: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na program (%)
1	15 100 000,00	9,74%
2	2 480 000,00	1,60%
Ogółem	17 580 000,00	11,34%

4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Zgodnie z Umową Partnerstwa podpisaną przez Polskę z Komisją Europejską działania w ramach programów realizowanych w okresie 2014-2020 uwzględniają wymiar terytorialny. Obszary przygraniczne zostały w polskiej Umowie Partnerstwa wymienione jako jedne z pięciu Obszarów Strategicznej Interwencji.

Celem Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja jest promowanie międzynarodowej współpracy i wzmacnianie integracji polsko-słowackiego pogranicza. W ramach Programu realizowane będą z udziałem euroregionów projekty parasolowe (fundusze mikroprojektów, które będą zarządzane przez euroregiony w Polsce i Wyższe Jednostki Terytorialne na Słowacji). Takie projekty będą stanowić ważne narzędzie pozwalające na kierowanie dopasowanego wsparcia na konkretne obszary i będą służyć dofinansowaniu działań społeczności lokalnych.

4.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Nie dotyczy

4.2 Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Nie dotyczy

Tabela 19: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich – szacunkowe kwoty wsparcia z EFRR

Szacunkowe kwoty wsparcia z EFRR (w EUR)
0,00

4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) (w stosownych przypadkach)

Tabela 20: Szacunkowa alokacja finansowa na ZIT inne niż wymienione w pkt 4.2 (kwota łączna)

Oś priorytetowa	Szacunkowa alokacja finansowa (wsparcie Unii) (w EUR)
Ogółem	0,00

4.4 Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach

W kontekście strategii makroregionalnych priorytety Programu można postrzegać jako uzupełnienie Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego oraz Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju. Należy jednak mieć na uwadze, że żadna ze wspomnianych strategii makroregionalnych nie obejmuje całego Programu, a wręcz strategie te dzielą obszar wsparcia Programu wzdłuż granicy administracyjnej między Polską a Słowacją. W związku z tym transgraniczne projekty realizowane w ramach Programu będą wpisywały się tylko we wspólne cele wspomnianych strategii, zwłaszcza poprzez zapewnienie ogółowi społeczeństwa dostępu do dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

W toku przygotowywania Programu brano pod uwagę cele i cele szczegółowe Strategii Unii Europejskiej Morza Bałtyckiego oraz 17 obszarów priorytetowych i 5 działań horyzontalnych opisanych w Planie Działań Strategii. Jednostką wdrażającą Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja jest Departament Współpracy Terytorialnej w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju RP, natomiast dla Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego Departament Polityki Europejskiej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP. W ramach koordynacji jednostki współpracują wymieniają się informacjami w zakresie dostosowania działań programowych dla realizacji poszczególnych celów Strategii. Instytucja Zarządzająca Programu współpracuje również z Departamentem Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju RP, który jest Instytucją Koordynującą Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Umowę Partnerstwa oraz krajowe i regionalne programy operacyjne w Polsce.

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju

Słowacja była aktywnie zaangażowana w przygotowanie Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju (Strategia Dunajska). Poprzez Rezolucję nr 149/2010 Rząd Republiki Słowackiej zatwierdził Stanowisko Krajowe wobec Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju. W celu wdrożenia działań wynikających z uczestnictwa Republiki Słowackiej w Strategii Dunajskiej została utworzona Konsultatywna Grupa Robocza Strategii Dunajskiej. Obowiązki Koordynatora Krajowego zostały delegowane do Biura Rządu Republiki Słowackiej. W kwestii przyczynienia się wspieranych działań do celów Strategii Dunajskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej jako Instytucja Krajowa będzie współpracować z Narodowym Koordynatorem Strategii Dunajskiej oraz Centralną Instytucją Koordynującą powołaną w ramach Biura Rządu Republiki Słowackiej, które działa jako Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Umowę Partnerstwa oraz krajowe i regionalne programy operacyjne na Słowacji.

5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU WSPÓŁPRACY

5.1 Odpowiednie instytucje i podmioty

Tabela 21: Instytucje programu

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Kierownik instytucji/podmiotu (funkcja lub stanowisko)
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (Rzeczpospolita Polska)	minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (Rzeczpospolita Polska)

Instytucja certyfikująca	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (Rzeczpospolita Polska)	minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (Rzeczpospolita Polska)
Instytucja audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolita Polska) (wspierany przez Grupę Audytorów)	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolita Polska) (wspierany przez Grupę Audytorów)

Podmiot, któremu Komisja będzie przekazywać płatności:

- Instytucja zarządzająca
 Instytucja certyfikująca

Tabela 22: Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli i audytu

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Kierownik instytucji/podmiotu (funkcja lub stanowisko)
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Republika Słowacka: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS Departament Działań Horyzontalnych i Finansowania Projektów (odpowiedzialny za kontrolę wydatków w ramach projektu pomocy technicznej realizowanego przez Instytucję Krajową)	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Republika Słowacka: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS Departament Współpracy Transgranicznej (kontrola projektów oraz kontrola wydatków z pomocy technicznej dla słowackich punktów kontaktowych i Grupy Audytorów)	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Rzeczpospolita Polska: Małopolski Urząd Wojewódzki Wydział Certyfikacji i Budżetu Urzędu	Wojewoda Małopolski
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Rzeczpospolita Polska: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju RP Departament Współpracy Terytorialnej (kontroler projektów pomocy technicznej)	Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Rzeczpospolita Polska: Podkarpacki Urząd Wojewódzki Wydział Certyfikacji i Funduszy Europejskich	Wojewoda Podkarpacki

Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli	Rzeczpospolita Polska: Śląski Urząd Wojewódzki Wydział Certyfikacji i Rozwoju	Wojewoda Śląski
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie audytu	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolita Polska)	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej W Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolita Polska)

5.2 Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) umiejscowiony w Krakowie i utworzony w okresie programowym 2007-2013 będzie kontynuował swoją działalność dla celów realizacji Programu 2014-2020.

WST będzie finansowany ze środków Pomocy Technicznej. Pracownicy WST będą reprezentować obydwie państwa uczestniczące w Programie, ich liczba i kwalifikacje dostosowane będą do funkcji pełnionych przez WST.

WST wspierany jest w wykonywaniu powierzonych mu zadań przez Regionalne Punkty Kontaktowe umiejscowione w Urzędach Marszałkowskich województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego - po stronie polskiej oraz w Wyższych Jednostkach Terytorialnych Preszów i Żylina po stronie słowackiej.

Główne zadania WST:

1. tworzenie warunków ułatwiających zawieranie partnerstw transgranicznych oraz zarządzanie procesem składania i oceny wniosków projektowych w odniesieniu do wszystkich projektów (z wyjątkiem mikroprojektów), jak również przygotowywanie umów o dofinansowanie/aneksów,
2. wspieranie wnioskodawców i partnerów podczas realizacji projektów, zarządzanie wdrażaniem projektów m.in.: weryfikacja wniosków o płatność (raportów z realizacji projektów), sprawdzenie kompletności dokumentacji koniecznej do wypłaty refundacji, monitorowanie rezultatów projektów oraz procesu realizacji Programu jako całości, a także zarządzanie tym procesem,
4. gromadzenie i analizowanie danych dotyczących realizacji Programu; przekazywanie informacji Komitetowi Monitorującemu oraz wspieranie go w jego działaniach,
5. prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych zgodnie z rozporządzeniami Unii Europejskiej oraz Strategią Komunikacji Programu (w tym opracowanie strategii komunikacji na cały okres realizacji Programu, utworzenie i utrzymanie strony internetowej Programu oraz wyznaczenie osoby do spraw informacji i komunikacji),
6. informowanie o nieprawidłowościach zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez Instytucję Zarządzającą.

5.3 Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli

Państwo członkowskie

Zadania państw członkowskich realizowane są przez słowackie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (zwane również dalej „Instytucją Krajową”) oraz polskiego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:

Główne zadania:

1. wyznaczenie Instytucji Zarządzającej (pełniące jednocześnie funkcję Instytucji Certyfikującej), Instytucji Audytowej, Wspólnego Sekretariatu Technicznego oraz Komitetu Monitorującego Programu,
2. ustanowienie krajowych wymogów i warunków realizacji Programu oraz zapewnienie ich skutecznego funkcjonowania, zgodnie z przepisami i zasadami Programu,
3. ustanowienie krajowego systemu kontroli projektów realizowanych w ramach Programu oraz zapewnienie, że system funkcjonuje skutecznie oraz zgodnie z przepisami i zasadami Programu,
4. zapewnienie weryfikacji wydatków przez Kontrolerów w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 (zwanym dalej: Kontrolerami) w ciągu trzech miesięcy od złożenia dokumentów przez beneficjenta,
5. rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących wyników kontroli Kontrolerów,
6. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania krajowego systemu zapobiegania, wykrywania i korygowania nieprawidłowości,
7. informowanie KE o nieprawidłowościach, których wartość przekracza kwotę 10 000 EUR wkładu unijnego oraz o wynikach działań podjętych w związku z wykrytymi nieprawidłowościami,
8. ponoszenie odpowiedzialności finansowej w przypadku braku możliwości odzyskania od beneficjenta kwot nienależnie wypłaconych w ramach Programu (art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 oraz art. 122 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013),
9. potwierdzenie, na wniosek Instytucji Zarządzającej, kwalifikowalności partnerów na podstawie prawa krajowego,
10. coroczna ocena funkcjonowania krajowego systemu kontroli,
11. przeprowadzanie kontroli trwałości, zgodnie z art. 71 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013,
12. pełnienie funkcji pełnoprawnego członka Komitetu Monitorującego,
13. współpraca z innymi instytucjami realizującymi Program (m.in. sporządzenie i aktualizacja dokumentów Programu, sporządzanie rocznych raportów dla Komisji Europejskiej),
14. zapewnienie krajowego dofinansowania z budżetu państwa Republiki Słowackiej (zgodnie z przepisami prawa słowackiego) przez Instytucję Krajową.

Institucja Zarządzająca

Zadania Instytucji Zarządzającej (IZ) wykonywane są przez polskiego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Zgodnie z decyzją państw członkowskich Instytucja Zarządzająca pełni jednocześnie funkcję Instytucji Certyfikującej. Rozdzielność funkcji Instytucji Zarządzającej i Instytucji Certyfikującej będzie zapewniona poprzez przydzielenie tych funkcji oddzielnemu personelowi, precyzyjne opisy stanowisk, odpowiednie zapisy innych dokumentów regulujących wykonywanie tych dwóch rodzajów zadań.

Ustalenia i procedury IZ z okresu programowania 2007-2013, odnoszące się do kwestii wdrożeniowych oraz zatrudnienia personelu, zostają zasadniczo zachowane. W regulaminie organizacyjnym IZ zostanie m.in. określona struktura organizacyjna, kwestia podległości służbowej, zakres uprawnień do podpisywania dokumentów, a także zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych (w tym informacje przewidziane w art. 125 i 126 rozporządzenia (UE) 1303/2013).

W Porozumieniu pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Instytucją Krajową (Porozumienie) zostaną określone obowiązki każdego państwa członkowskiego, jak również sposoby komunikacji/porozumiewania się pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Instytucją Krajową (IK).

Główne zadania IZ:

1. monitorowanie realizacji wskaźników Programu,
2. opracowanie dokumentów programowych i ich aktualizacja,
3. podpisanie porozumienia kompetencyjnego ze Wspólnym Sekretariatem Technicznym,
4. przeprowadzanie kontroli systemowych we Wspólnym Sekretariacie Technicznym,
5. ustalanie i nakładanie korekt finansowych z tytułu nieprawidłowej realizacji umowy o dofinansowaniu przez beneficjenta,
6. dopilnowanie, aby każdy wydatek beneficjenta uczestniczącego w danej operacji został zweryfikowany przez wyznaczonego Kontrolera,
7. rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących realizacji umowy o dofinansowanie,
8. prowadzenie ewaluacji,
9. zapewnienie właściwej informacji i promocji Programu,
10. podpisywanie z beneficjentami umów o dofinansowanie oraz aneksów do tych umów,
11. dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów,
12. księgowanie operacji gospodarczych,
13. odzyskiwanie należności,
14. zapewnienie prawidłowego gromadzenia danych w systemie informatycznym,
15. informowanie Komitetu Monitorującego o rezultatach projektów realizowanych w ramach Programu, głównych działaniach informacyjno-promocyjnych

podejmowanych w ramach Programu oraz o wynikach, ocenach i zaleceniach wynikających z przeprowadzonych ewaluacji,

16. konsultowanie z Komitetem Monitorującym struktury instytucjonalnej Programu,
17. bieżące informowanie Komitetu Monitorującego o funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa krajowego,
18. przygotowanie Planu Ewaluacyjnego,
19. wybór projektów do kontroli trwałości.

Zadania Instytucji Zarządzającej oddelegowane do Centrum Projektów Europejskich:

20. przeprowadzanie kontroli krzyżowych, mających na celu wykrycie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach Programu.

Zadania Instytucji Certyfikującej, wykonywane przez Instytucję Zarządzającą:

21. sporządzanie i przedkładanie Komisji Europejskiej wniosków o płatność,
22. sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych,
23. poświadczanie kompletności, dokładności i prawdziwości przedłożonych rocznych sprawozdań finansowych,
24. prowadzenie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych Komisji Europejskiej,
25. prowadzenie ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji.

Komitet Monitorujący

W ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania przez IZ informacji o zatwierdzeniu Programu przez Komisję Europejską zostanie powołany Komitet Monitorujący (KM). W tym terminie każde państwo członkowskie wyznaczy przedstawicieli w KM.

Skład KM obejmie również odpowiednich przedstawicieli partnerów. Będą to reprezentanci organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, promowania włączenia społecznego, równości szans płci, równości szans i niedyskryminacji oraz działające w obszarze zachowania, ochrony, promowania i rozwoju dziedzictwa kulturowego. Członkami KM będą także przedstawiciele organizacji społeczno-gospodarczych: działających w obszarze turystycznym i kontekście poprawy jakości kształcenia, dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz działających na rzecz przeciwdziałania bezrobociu osób młodych i aktywizacji zawodowej, np. przedstawiciele środowiska naukowego. Przedstawiciele partnerów będą delegowani na członków KM przez właściwe polskie i słowackie władze regionalne. W skład KM wejdzie również jeden przedstawiciel wspólnie reprezentujący EUWT Tatry i EUWT Tritia.

W pracach KM uczestniczyć będzie również Komisja Europejska, pełniąc rolę doradczą.

Na pierwszym posiedzeniu KM zostanie przyjęty regulamin KM, w którym zostaną określone m.in. obowiązki członków KM, skład KM, zasady dotyczące zachowania bezstronności oraz sposób podejmowania decyzji.

Główne zadania KM:

1. zatwierdzanie dokumentów programowych oraz kryteriów wyboru projektów,
2. w razie zaistniałej potrzeby zatwierdzanie zmian dokumentów programowych oraz ustanowionych kryteriów wyboru projektów,
3. wybór projektów do dofinansowania,
4. ustalenie programowych zasad kwalifikowalności, w przypadku podjęcia takiej decyzji,
5. rozpatrywanie skarg dotyczących wyboru projektów,
6. monitorowanie postępu wdrażania Programu i jego osi priorytetowych, zgodnie z art. 49 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013,
7. zatwierdzanie rocznych i końcowych raportów z realizacji Programu,
8. dokonywanie przeglądu zarządzania finansowego oraz realizacji Programu,
9. proponowanie zmian w dokumentach programowych i opiniowanie zmian proponowanych przez Instytucję Zarządzającą,
10. zatwierdzanie/sugerowanie propozycji realokacji środków pomiędzy osiami priorytetowymi Programu,
11. zatwierdzenie Strategii Komunikacji oraz rocznych planów komunikacji, a także monitorowanie i wydawanie zaleceń odnośnie ich realizacji,
12. pełnienie innych funkcji i zadań wynikających z regulaminu KM,
13. opiniowanie struktury instytucjonalnej Programu,
14. bieżące otrzymywanie informacji w zakresie: rezultatów projektów realizowanych w ramach Programu, głównych działaniach informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach Programu, wynikach, ocenach i zaleceniach wynikających z przeprowadzonych ewaluacji oraz ocen funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa krajowego,
15. zatwierdzenie Planu Ewaluacyjnego.

Instytucja Audytowa

Organem pełniącym rolę Instytucji Audytowej (IA) jest Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej (GIKS) w Ministerstwie Finansów Rzeczypospolitej Polskiej. Funkcję GIKS pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. GIKS wykonuje swoje zadania przy pomocy Departamentu Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej w Ministerstwie Finansów oraz 16 Urzędów Kontroli Skarbowej (UKS). W ramach struktury organizacyjnej UKS utworzono odrębne komórki odpowiedzialne za wykonywanie audytów wydatkowania środków unijnych.

IA zapewnia, że podejmowane czynności audytowe są zgodne z międzynarodowo uznanymi standardami audytu. IA jest niezależna od Instytucji Zarządzającej (pełniącej również funkcję Instytucji Certyfikującej). IA ma wyłączną odpowiedzialność za planowanie i wybór projektów (operacji) objętych audytem, a także za uzgodnienie sposobu prowadzenia czynności audytowych oraz sprawozdawania z podjętych ustaleń i wydanych zaleceń/rekomendacji.

IA zapewnia prowadzenie audytów systemów zarządzania i kontroli na podstawie właściwej próby.

Instytucja Audytowa będzie wspierana przez Grupę Audytorów składającą się z przedstawicieli każdego z uczestniczących państw. Grupa Audytorów zostanie powołana najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty decyzji KE o zatwierdzeniu Programu. Grupa Audytorów, pod przewodnictwem IA, sporządzi a następnie zatwierdzi Strategię Audytu, opisującą m.in. kompetencje oraz główne obowiązki IA i Grupy Audytorów oraz regulamin organizacyjny.

Sposób wyznaczania członków Grupy Audytorów (w tym ustalenia dotyczące personelu oraz finansowania) zostanie określony odrębnie przez każde uczestniczące państwo, w związku z tym sposób wyznaczania może się różnić w zależności od wybranego systemu.

Ustalenia dotyczące desygnacji

Odpowiedni rozdział funkcji podmiotu odpowiedzialnego za desygnację od podmiotów podlegających desygnacji został zapewniony. Regulamin organizacyjny Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego zapewnia niezależność podmiotu desygnującego od Instytucji Zarządzającej. Zadania w zakresie desygnacji i w zakresie zarządzania zostały powierzone dwóm różnym komórkom organizacyjnym (departamentom), zapewniono również nadzór tych komórek organizacyjnych przez różnych, niezależnych od siebie członków kierownictwa ministerstwa.

Ustalenia dotyczące procedury dokonywania płatności

Zgodnie z art. 27 rozporządzenia 1299/2013 wkład finansowy z EFRR dla Programu będzie przekazywany na jedno konto bankowe. Opis oraz schemat przepływu środków EFRR do beneficjentów zostanie określony w dokumentach programowych.

Ustalenia dotyczące opisu cyklu projektowego:

a) Informowanie o Programie i konsultacje

Informacji o Programie i konsultacji w sprawie propozycji projektowych udzielają wnioskodawcom WST oraz RPK.

b) Składanie wniosków aplikacyjnych

Proces wyboru projektów przebiega w formie naborów tematycznych o określonej z góry alokacji. O harmonogramie i alokacji dostępnej w ramach naborów decyduje KM.

W ramach ogłoszonego naboru tematycznego wnioskodawca składa w ustalonym terminie w WST opracowany wniosek projektowy wraz z wymaganymi załącznikami.

c) Ogólne zasady dotyczące oceny projektów

System wyboru projektów będzie skuteczny, przejrzysty i obiektywny. Skuteczność będzie polegać na zapewnianiu wyboru tylko tych projektów, które spełniają warunek optymalnego stosunku wydatków do rezultatów i które odpowiadają aktualnym potrzebom społeczno-gospodarczym terenu

pogranicza. W związku z tym kluczowym kryterium będzie analiza przewidywanej trwałości instytucjonalnej, organizacyjnej i finansowej docelowych rezultatów. W celu zapewnienia przejrzystości system wyboru będzie obejmował mechanizmy gwarantujące bezstronność osób odpowiedzialnych za dokonanie oceny (np. deklaracje bezstronności ekspertów) oraz by osoby te nie działały pod wpływem stron trzecich nieuczestniczących w procesie oceny. System wyboru będzie uwzględniał potrzebę zachowania równowagi pomiędzy koniecznością zapewnienia dokładnej oceny oraz koniecznością przeprowadzenia szybkiego i efektywnego procesu oceny dużej liczby wniosków. Procedura oceny wniosków przewiduje pewien stopień ujednolicenia sposobu dokonywania oceny, co ma na celu ograniczenie subiektywności opinii osób oceniających oraz zapewnienie możliwości porównania poszczególnych ocen. Ma to kluczowe znaczenie także z uwagi na potrzebę zapewnienia możliwości śledzenia ścieżki wyboru danego projektu jako element działań kontrolnych i ścieżki audytu Programu.

Ocena projektów będzie uwzględniać zasady horyzontalne opisane w sekcji 8. niniejszego dokumentu.

Szczegółowe zasady i kryteria wyboru projektów do dofinansowania zostaną zatwierdzone przez KM.

d) Ocena formalna i kwalifikowalności

Po złożeniu wniosku projektowego następuje ocena wymagań formalnych oraz ocena kwalifikowalności projektu, której celem jest zweryfikowanie zwłaszcza tego, czy:

- wniosek projektowy spełnia niezbędne kryteria formalne,
- projekt i jego działania nie pozostają w sprzeczności z prawem krajowym ani prawem UE,
- projekt jest gotowy do realizacji (w tym gotowość inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami),
- spełnione są pozostałe warunki programowe konieczne, aby projekt uzyskał dofinansowanie.

Wynik oceny jest archiwizowany przez WST.

e) Ocena jakościowa

Ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy.

Za organizację działań związanych z oceną jakościową odpowiada WST.

f) Decyzja w sprawie wyboru projektów

Decyzja w sprawie dofinansowania projektu podejmowana jest przez KM. KM podejmie decyzję o wyborze projektu do dofinansowania w oparciu

o otrzymane od WST materiały. Zasady podejmowania decyzji określa regulamin KM.

g) Informowanie o przyznaniu dofinansowania

WST informuje wnioskodawców o decyzji KM. Następnie WST przygotowuje materiały do przygotowania projektu umowy o dofinansowanie, na podstawie której przyznana zostanie dotacja z EFRR. Umowa o dofinansowanie zawierana jest pomiędzy IZ, a Partnerem Wiodącym.

h) Realizacja projektu

Realizacja projektu musi przebiegać w zgodzie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie. Partner Wiodący i pozostali partnerzy projektu realizują działania opisane we wniosku projektowym i umowie o dofinansowanie.

i) Monitorowanie i kontrola projektu

Do monitorowania realizacji projektu wykorzystywany będzie system informatyczny.

W związku z tym, że obowiązuje zasada Partnera Wiodącego, monitorowanie i weryfikacja projektu przebiegają na dwóch poziomach.

Pierwszy z nich to poziom partnera, na którym każdy z partnerów projektu przedstawia do Kontrolera informacje na temat realizowanych działań i poniesionych wydatków.

Drugim poziomem jest poziom projektu, na którym postęp całego projektu weryfikowany jest przez WST.

j) Płatności na rzecz beneficjentów

Wypłat środków finansowych na rzecz beneficjentów dokonuje Instytucja Zarządzająca ze środków otrzymanych z budżetu UE.

Do standardowych projektów mogą także należeć projekty trójstronne (w których biorą udział partnerzy z Republiki Czeskiej).

Modyfikacje cyklu projektowego niektórych rodzajów projektów

Opisany powyżej cykl projektowy będzie w dwóch przypadkach modyfikowany ze względu na szczególny status niektórych typów projektów.

1. W odniesieniu do tzw. projektów flagowych, potencjalnie we wszystkich osiach priorytetowych.

Projekty flagowe to projekty mające wymierny wpływ cały obszar Programu lub na znaczną jego część oraz znaczenie strategiczne dla współpracy transgranicznej. Projekty te są wybierane poza standardowym trybem naboru projektów, przy zachowaniu procedur oceny dokonywanej przez WST i niezależnych ekspertów.

2. W odniesieniu do mikroprojektów, w osi pierwszej i trzeciej.

Mikroprojekty realizowane będą w ramach Projektów Parasolowych zarządzanych przez euroregiony w Polsce oraz Wyższe Jednostki Terytorialne na Słowacji. Finansowanie Funduszu Mikroprojektów będzie wydzielone w ramach osi priorytetowych. W ramach partnerstw realizujących projekty parasolowe ustanowione zostaną Komitety ds. mikroprojektów, których głównym zadaniem będzie wybór mikroprojektów do dofinansowania.

W przypadku wystąpienia pomocy publicznej w projekcie, jej udzielenie będzie zgodne z ramami prawnymi Unii Europejskiej. Szczegółowe przepisy/zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej zostaną opisane w dokumentach programowych oraz w schemacie pomocowym, jeżeli taki zostanie przygotowany.

Uzgodnienia dotyczące kontroli w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Każde państwo uczestniczące w Programie wyznacza Kontrolera/ów, w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 odpowiedzialnego/ych za przeprowadzanie weryfikacji wydatków przedstawianych przez wszystkich beneficjentów ze swojego terytorium. Każde państwo określa własny sposób wyznaczania Kontrolera/ów (w tym ustalenia dotyczące personelu oraz finansowania), w związku z tym metody wyznaczania Kontrolerów mogą się różnić w zależności od wybranego systemu kontroli.

Zadania Kontrolerów realizowane są przez polskiego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, Wojewodę Podkarpackiego, Śląskiego i Małopolskiego po stronie polskiej oraz przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS po stronie słowackiej.

W celu zapewnienia spójności systemów kontroli we wszystkich uczestniczących państwach oraz utrzymania przejrzystości wykonywanej kontroli, IZ określi minimalne standardy kontroli oraz przekaze praktyczne wskazówki w zakresie wykonywania kontroli w Programie.

Główne zadania Kontrolerów: weryfikacja, czy dofinansowane produkty i usługi zostały faktycznie dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały zapłacone oraz czy są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa Unii Europejskiej oraz prawa krajowego, dokumentami programowymi i warunkami udzielenia wsparcia na dane działanie.

Ustalenia dotyczące rozpatrywania skarg/zastrzeżeń

Rozpatrywanie skarg od wyboru projektów - odpowiednie przepisy w tym zakresie zostaną zawarte w dokumentach programowych. Szczegółowa procedura zostanie również opisana w regulaminie KM.

Rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących wyników kontroli w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 - odpowiednie informacje w tym zakresie zostaną zawarte w dokumentach programowych.

Rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących realizacji umowy o dofinansowanie - informacje w tym zakresie zostaną zawarte w umowie o dofinansowanie z Partnerem Wiodącym oraz dokumentach programowych.

Powyższa procedura nie narusza uprawnień do korzystania z procedur odwoławczych wynikających z krajowych przepisów prawnych, w szczególności w odniesieniu do wnioskodawców, których wnioski zostały odrzucone.

Ustalenia dotyczące działań antykorupcyjnych i zapobiegających nadużyciom

IZ podejmuje systemowe działania w celu zapobiegania korupcji i nadużyciom. W tym celu IZ wyznaczyła swojego pracownika jako przedstawiciela Programów EWT w Zespole ds. realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019, powołanym w ramach polskiej administracji. Ponadto IZ, we współpracy z państwami członkowskimi uczestniczącymi w Programie, raz w roku przeprowadza analizę ryzyka w Programie, uwzględniając w niej czynniki związane z korupcją i potencjalnymi nadużyciami finansowymi. IZ rekomenduje również instytucjom programowym, a zwłaszcza Kontrolerom opracowanie wewnętrznych procedur postępowania, uwzględniających odpowiednie mechanizmy nadzoru nad podejmowanymi decyzjami. Dodatkowo, zgodnie z art. 122 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, wykryte nieprawidłowości, w kwocie powyżej 10 000 EUR będą raportowane do Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Ustalenia dotyczące przepisów o zamówieniach publicznych

Realizacja projektów odbywa się zgodnie z unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Bardziej szczegółowe uregulowania zostaną określone w dokumentach programowych oraz na poziomie umowy o dofinansowanie i umowy partnerskiej.

Ustalenia dotyczące monitorowania

W celu zapewnienia monitorowania wdrażania Programu oraz implementacji wymogów e-cohesion beneficjenci/ partnerzy oraz instytucje programowe (w tym Kontrolerzy) będą używać systemu informatycznego. System informatyczny będzie funkcjonował w momencie podpisywania umów o dofinansowanie. Dane będą zbierane na poziomie Programu i będą wykorzystywane m.in. do przygotowania rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji wdrażania Programu do KE.

Ustalenia w przypadku wystąpienia trudności we wdrażaniu Programu

W przypadku wystąpienia trudności w zakresie wdrażania Programu, państwa członkowskie wspierają IZ/WST w procesie wyjaśniania/rozwiązywania danej sprawy. Szczegóły postępowania zostaną określone w Porozumieniu.

Ustalenia dotyczące zamknięcia Programu

Właściwe/poprawne zamknięcie Programu zostanie zapewnione przez IZ oraz państwa członkowskie. Zamknięcie Programu zostanie przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami wydanymi przez KE.

5.4 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

1. W przypadkach opisanych w treści art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 dotyczącego EWT, w odniesieniu do wydatków niekwalifikowanych związanych z projektem i poniesionych przez partnerów projektu z siedzibą na terenie danego państwa członkowskiego, odpowiedzialność ponosi to państwo członkowskie.
2. W przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości skutkujących nałożeniem korekty finansowej, państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność finansową proporcjonalnie do nieprawidłowości zidentyfikowanych na ich terytorium. W przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości w jednym państwie członkowskim, odpowiedzialność finansowa powinna obarczać tylko to państwo członkowskie. W szczególności dotyczy to takich nieprawidłowości jak ustanowienie przez państwo członkowskie na swoim terytorium wadliwego systemu (np. kontroli) lub przekroczenie dopuszczalnego poziomu błędów na terytorium jednego państwa członkowskiego. W przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości w więcej niż jednym państwie członkowskim, odpowiedzialność finansowa zostanie podzielona z uwzględnieniem wpływu poszczególnych czynników na wysokość korekty. W przypadku trudności z określeniem wagi poszczególnych czynników, które doprowadziły do ustalenia korekty w danej kwocie i tym samym braku możliwości precyzyjnego podziału finansowej odpowiedzialności między państwa członkowskie, podejmują one wspólną decyzję o zmniejszeniu budżetu Programu o wartość nałożonej korekty. Gdy redukcja budżetu nie jest możliwa, wówczas odpowiedzialność finansowa jest dzielona pomiędzy państwa członkowskie proporcjonalnie do EFRR wypłaconego beneficjentom w każdym państwie członkowskim w danym okresie podlegającym audytowi/kontroli, np. w roku obrachunkowym.
3. W przypadku nieprawidłowości będących rezultatem wspólnie podejmowanych przez państwa członkowskie decyzji dotyczących Programu, w tym nieosiągnięcia celów Programu, odpowiedzialność finansowa powoduje zmniejszenie budżetu Programu. Jeżeli redukcja budżetu Programu nie jest możliwa, odpowiedzialność finansowa jest dzielona pomiędzy państwa członkowskie proporcjonalnie do EFRR wypłaconego beneficjentom w każdym państwie członkowskim w okresie podlegającym audytowi/kontroli.
4. W przypadku nieprawidłowości wynikających z działań i decyzji podjętych przez Instytucję Zarządzającą, Instytucję Certyfikującą i/lub Wspólny Sekretariat Techniczny, zobowiązania wobec Komisji Europejskiej i Komitetu Monitorującego są ponoszone przez państwo członkowskie, w którym mają swoją siedzibę Instytucja Zarządzająca, Instytucja Certyfikująca i/lub Wspólny Sekretariat Techniczny.

Instytucja Zarządzająca i Instytucja Krajowa mają obowiązek przypisania danego przypadku do jednej z opisanych powyżej kategorii.

5.5 Stosowanie euro

Wydatki poniesione w walucie innej niż euro przeliczane są przez beneficjentów na euro na podstawie miesięcznego księgowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję Europejską w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone do weryfikacji przez Kontrolera, zgodnie z art. 28 (b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 dotyczącego EWT.

5.6 Zaangażowanie partnerów

Udział partnerów w przygotowaniu Programu

Przygotowanie Programu zostało zorganizowane w zgodzie z zasadą partnerstwa zapisaną w art. 5 rozporządzenia (UE) 1303/2013 i Europejskim kodeksie postępowania w dziedzinie partnerstwa przyjętym przez KE.

Proces przygotowania Programu był koordynowany przez Instytucję Zarządzającą we współpracy z Instytucją Krajową. Polsko-słowacka grupa robocza była głównym ciałem odpowiedzialnym za przygotowanie dokumentu programowego. W jej skład wchodził m.in. przedstawiciele władz na poziomie krajowym, przedstawiciele urzędów marszałkowskich/słowackich krajów objętych Programem. Do prac grupy zostali włączeni partnerzy gospodarczy i społeczni (przedstawiciele pracowników i pracodawców) oraz reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego (z następujących dziedzin: środowisko, promowanie włączenia społecznego, równość płci i niedyskryminacja, sektor pozarządowy). Dobór partnerów był przeprowadzony w sposób transparentny we współpracy pomiędzy Instytucją Zarządzającą, Instytucją Krajową oraz polskimi urzędami marszałkowskimi i słowackimi krajami. Pełna lista instytucji uczestniczących w grupie roboczej znajduje się w sekcji 9.3.

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji na temat celów, zasad i struktur Programu, w Polsce i na Słowacji w kwietniu-maju 2014 r. przeprowadzono konsultacje publiczne dokumentu programowego. Właściwi interesariusze jak również ogół społeczeństwa mieli okazję wyrazić swoje opinie na temat dokumentu. Informacje na temat rozpoczęcia procesu konsultacji zostały opublikowane w prasie regionalnej oraz przesłane pocztą elektroniczną do potencjalnych beneficjentów z obszaru programowego jak również do właściwych interesariuszy (w tym do członków Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej). Projekt dokumentu programowego został opublikowany na oficjalnych stronach internetowych. Ponadto na obszarze programowym zorganizowano otwartą dla społeczeństwa konferencję, na której omawiano projekt Programu.

Zaangażowanie partnerów w okresie wdrażania Programu

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 1303/2013 i Europejskim kodeksem postępowania w dziedzinie partnerstwa, zaangażowanie właściwych partnerów we wdrażanie Programu zostanie zapewnione poprzez ich udział w pracach Komitetu Monitorującego.

6. KOORDYNACJA

W celu zapewnienia spójności i komplementarności z innymi programami realizowanymi ze środków unijnych, a także z innymi unijnymi i krajowymi instrumentami podejmowane są właściwe działania zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie słowackiej. Po stronie polskiej minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zapewnia koordynację na poziomie Umowy Partnerstwa (UP), która stanowi punkt odniesienia dla wszystkich dokumentów związanych z perspektywą finansową UE 2014-2020.

Głównym podmiotem wspomagającym proces koordynacji strategicznej UP jest Komitet Koordynacyjny Umowy Partnerstwa (KK UP), który podejmuje zasadnicze decyzje odnoszące się do realizacji UP w kwestiach dotyczących koordynacji celów UP oraz celów tematycznych, interwencji polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej, koordynacji z innymi instrumentami UE, instrumentami krajowymi oraz EBI. Przewodniczącym KK UP jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, a wiceprzewodniczącymi minister właściwy do spraw rolnictwa, rozwoju wsi i rybołówstwa oraz dodatkowo minister właściwy do spraw gospodarki jako koordynator Strategii Europa 2020. W skład KK UP wchodzi przedstawiciele wszystkich instytucji zarządzających programami służącymi realizacji UP, ministrów właściwych ze względu na zakres objęty UP, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw gospodarki, Prezesa GUS, a także partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele samorządów, wskazani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dodatkowym narzędziem koordynacji strategicznej na poziomie Umowy Partnerstwa jest kontrakt terytorialny, określający wysokość, sposób i warunki finansowania programów regionalnych, w tym sposób wykonywania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego kontroli i monitoringu nad ich realizacją. Cele tematyczne oraz osie priorytetowe Programu są zaprojektowane tak, by uzupełniały regionalne programy operacyjne uczestniczących województw. Działania w ramach Programu będą komplementarne wobec Regionalnych Programów Operacyjnych województw: małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego w szczególności w domenie wykorzystania zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego, infrastruktury transportowej oraz edukacji i rozwoju kompetencji.

W zakresie strategii makroregionalnej koordynacja zapewniona jest przez Zespół roboczy do spraw koordynacji wdrażania Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w RP, w skład którego wchodzi przedstawiciele zainteresowanych resortów, Narodowego Punktu Kontaktowego, instytucji zarządzających krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi, polskich Koordynatorów Obszarów Priorytetowych i ewentualnie przedstawiciele polskich Liderów Projektów Flagowych, urzędów marszałkowskich, organizacji regionalnych oraz inne osoby zaangażowane w realizację projektów w regionie Morza Bałtyckiego.

Na Słowacji ogólna koordynacja inicjatyw finansowanych ze środków UE wchodzi w zakres zadań Centralnego Organu Koordynującego Biura Rządu Republiki Słowackiej. Organ ten zajmuje się przygotowaniem ogólnej strategii Umowy Partnerstwa Republiki Słowackiej na lata 2014-2020. Prace przygotowawcze nad Umową Partnerstwa na Słowacji wspierała grupa robocza „Partnerstwo na rzecz polityki spójności”, w skład której wchodzi przedstawiciele centralnych organów administracji państwowej, samorządy regionalne i lokalne, sektor akademicki, stowarzyszenia zawodowe, organizacje pozarządowe

i inne. Planowanie poszczególnych programów operacyjnych na nowy okres powierzono odpowiednim centralnym organom administracji państwowej (przyszłe Instytucje Zarządzające).

Rząd Republiki Słowackiej (Centralny Organ Koordynujący), który jest odpowiedzialny za koordynację zarządzania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI) w okresie programowania 2014-2020, realizuje w tym zakresie niniejsze działania:

- aktywna współpraca oraz udzielanie metodycznych wskazówek przy tworzeniu systemów zarządzania programami w celu ujednoczenia procedur oraz eliminacji ryzyka,
- w ramach monitorowania jako narzędzia zarządzania EFSI monitoruje poziom realizacji celów programów operacyjnych/programów celu EWT. Przedkłada do rokowań rządowych Republiki Słowackiej Raport o Stanie Wdrażania EFSI,
- oficjalne powołanie komisji roboczej, której celem jest wsparcie koordynacji pomiędzy wdrażanymi programami w ramach obu celów polityki spójności oraz pozostałych instrumentów finansowych. Członek rządu Republiki Słowackiej, odpowiedzialny za obszar koordynacji wykorzystania środków finansowych w ramach funduszy UE, będzie przewodniczyć komisji roboczej, składającej się z przedstawicieli właściwych instytucji, odpowiedzialnych za realizację programów,
- w razie potrzeby, podczas okresu programowania, będzie możliwe utworzenie ad hoc grupy roboczej ds. koordynacji w ramach Komitetu Monitorującego, której członkami będą przedstawiciele danych programów.

Koordynację programów transgranicznych z Polską, Węgrami, Austrią, Czechami obejmujących zewnętrzną granicę UE z Ukrainą na Słowacji zapewnił Departament ds. Programów Współpracy Transgranicznej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej.

Zarządzanie działaniami objętymi wsparciem unijnym na Słowacji ma charakter scentralizowany i władze regionalne będą pełniły funkcję podmiotów pośredniczących na potrzeby Zintegrowanego Regionalnego Programu Operacyjnego, którym także zarządza Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej. Działania prowadzone w ramach Zintegrowanego Regionalnego Programu Operacyjnego po stronie słowackiej będą uzupełniały Program Współpracy Transgranicznej głównie w zakresie infrastruktury transportowej oraz edukacji i rozwoju kompetencji.

W odniesieniu do Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Dunaju koordynacja będzie zapewniona poprzez Konsultatywną Grupę Roboczą Strategii Dunajskiej. Członkami tej grupy są przedstawiciele zainteresowanych resortów, Narodowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Zarządzających krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi oraz inne instytucje i osoby zaangażowane w realizację Strategii Dunajskiej.

Na poziomie Programu współpracy polsko-słowackiej narzędziem koordynacji zarządczej będzie Komitet Monitorujący, którego skład będzie zgodny z zasadą partnerstwa i obejmie m.in. przedstawicieli ww. szczebla centralnego (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego RP oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS) oraz szczebla regionalnego (w przypadku Polski będą to przedstawiciele właściwych województw, którzy odpowiadają za przygotowanie i wdrożenie Regionalnych Programów Operacyjnych, w przypadku Słowacji będą to przedstawiciele regionów Preszów i Żylina).

Cechą wyróżniającą działania Programu współpracy polsko-słowackiej jest transgraniczny wymiar oraz transgraniczny wpływ działań finansowanych na obszarze wsparcia. Cecha ta pozwala na określanie linii demarkacyjnej pomiędzy programem transgranicznym, a programami krajowymi (w tym dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich) i regionalnymi finansowanymi ze środków UE. W miarę możliwości wynikających z poziomu szczegółowości dokumentu programowego, elementy ww. linii demarkacyjnej zostały już zarysowane w niniejszym dokumencie, w opisach poszczególnych osi priorytetowych. Zostaną one doprecyzowane w dokumentach wdrożeniowych Programu (np. podręcznik Programu, wytyczne dla beneficjentów). W celu zapewnienia komplementarności z interwencjami innych programów na terenie obszaru wsparcia, aspekt komplementarności zostanie uwzględniony jako jeden z elementów wniosku aplikacyjnego. Zostanie również zapewnione unikanie podwójnego dofinansowania tych samych działań, tj. ze środków Programu EWT i środków pozostałych programów, w tym rozwoju obszarów wiejskich.

7. ZMNIEJSZENIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Instytucja Zarządzająca Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013 podjęła szereg działań mających na celu zmniejszenie obciążeń beneficjentów, mimo że możliwości zmniejszenia niektórych z tych obciążeń są ograniczone z uwagi na istniejące przepisy prawa Unii Europejskiej.

Działania już podjęte w ramach programów na rzecz EWT, które warto kontynuować w latach 2014-2020, są następujące:

- uproszczenie struktury dokumentacji na korzyść beneficjentów,
- uproszczenie procedur wprowadzania zmian w projektach w celu ułatwienia i usystematyzowania procesu,
- prowadzenie przejrzystej, komunikatywnej strony internetowej Programu, zawierającej aktualne informacje oraz materiały instruktażowe dla beneficjentów,
- wzmocnienie i rozszerzenie sieci konsultacji,
- opracowanie materiałów pomagających beneficjentom w składaniu wniosków o wsparcie publiczne oraz uczestnictwie w nim (np. instrukcji),
- usprawnienie działania narzędzi elektronicznych mających wspierać beneficjentów w procesie składania wniosków oraz wykorzystania wsparcia publicznego,
- organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, konsultacji oraz innych spotkań informacyjnych dla beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów.

Biorąc pod uwagę wcześniejsze doświadczenia w realizacji programów operacyjnych oraz założenia i wymogi nowej perspektywy finansowej 2014-2020, Instytucja

Zarządzająca planuje podjęcie następujących kroków w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych beneficjentów w latach 2014-2020:

- a) aby usprawnić i lepiej koordynować realizację Programu oraz monitorować i planować dalsze działania na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych beneficjentów:

- z systemu informatycznego będą korzystać wszyscy beneficjenci i partnerzy oraz instytucje uczestniczące w Programie,
 - organizacja spotkań audytorów i innych przedstawicieli instytucji wdrażających Program, umożliwiających wymianę doświadczeń oraz harmonizację stosowanych metod,
 - dokonywanie oceny na bieżąco, zwłaszcza w zakresie działań przewidujących największą liczbę potencjalnych beneficjentów oraz działań, które nie będą wzbudzały widocznego zainteresowania,
 - wykorzystanie uproszczonych metod rozliczania wydatków, o których mowa w art. 67 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Sposób wdrożenia tych metod zostanie opisany w podręczniku Programu,
 - Program udzieli wsparcia w formie zaliczek z EFRR Funduszowi Małych Projektów.
- b) w celu zapewnienia skutecznego procesu wymiany informacji i promocji:
- organizacja większej liczby spotkań o charakterze przygotowawczym (warsztatów, seminariów, konsultacji) z beneficjentami oraz potencjalnymi beneficjentami,
 - wzmocnienie kompetencji pracowników poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania Programu,
 - zmiana sposobu konsultacji skupienie się bardziej na konsultacjach indywidualnych niż przekazywaniu prostych informacji,
 - szersze wykorzystanie elektronicznych form komunikacji z beneficjentem.

Większość z tych przedsięwzięć zostanie wykonana w fazie przygotowawczej, tj. kiedy różne dokumenty programowe oraz szczegółowe zasady Programu są przygotowywane oraz kiedy system informatyczny będzie uruchamiany. Inne środki, szczególnie te dotyczące komunikacji, będą wykorzystywane podczas całego procesu realizacji Programu.

8. ZASADY HORYZONTALNE

8.1 Zrównoważony rozwój

Kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Na poziomie oceny i wyboru projektów należyta uwaga skierowana zostanie na wymogi w zakresie ochrony środowiska, łagodzenia skutków zmiany klimatu i dostosowania się do nich, ale także na aspekt gospodarczy polityki: efektywność i racjonalne podejście projektów do środków i zasobów. Ponadto w aspekcie społecznym zrównoważonego rozwoju projekty będą musiały zaspokajać określone potrzeby społeczne regionu pogranicza określone w analizie społeczno-gospodarczej obszaru Programu i uwzględniać udział społeczności lokalnej w działaniach prowadzonych w ramach projektu. Wkład na rzecz tych trzech poziomów polityki zrównoważonego rozwoju będzie odzwierciedlony w procesie oceny projektów (listy kontrolne), realizacji (monitorowanie i kontrola) oraz zamknięcia (ocena).

Aby zapewnić powszechne zrozumienie tej unijnej polityki horyzontalnej działania informacyjne i edukacyjne Wspólnego Sekretariatu Technicznego będą obejmowały kwestie

związane z realizacją środowiskowych, gospodarczych i społecznych aspektów idei zrównoważonego rozwoju.

8.2 Równość szans i niedyskryminacja

Instytucje uczestniczące w Programie będą musiały zapewnić stosowanie polityki równych szans i eliminowania dyskryminacji na wszystkich etapach realizacji Programu: projektowania, realizacji oraz w kontekście dostępu do finansowania. W trakcie przygotowania oraz procesu wyboru projektów należy zwrócić szczególną uwagę na promocję projektów, których celem jest zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, przynależność rasową lub pochodzenie etniczne, religię lub poglądy, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Wymogi dotyczące dostępności dla osób niepełnosprawnych zostaną uwzględnione nie tylko w projektach infrastrukturalnych (ponieważ stosowane w UE procedury budowlane już narzucają taki wymóg), ale także w tzw. środkach „miękkich”, np. promocji innowacyjnych działań dotyczących usług elektronicznych na rzecz osób z wadami wzroku lub słuchu. W trakcie procesu wyboru projektów szczególna uwaga zostanie skierowana na rozwiązania promujące eliminowanie barier w dostępie dla kobiet, osób niepełnosprawnych, osób starszych itd.

8.3 Równouprawnienie płci

Struktury zarządzające muszą zwrócić należytą uwagę na zasady równouprawnienia płci. Osoby pracujące na rzecz Programu zostaną zatrudnione na podstawie ich wiedzy, kompetencji i zdolności. W miarę możliwości zostaną uwzględnione właściwe potrzeby obu płci, w kontekście warunków zatrudnienia, wspierające innowacyjne i nowoczesne podejście do pracy świadczonej za pośrednictwem Internetu, elastycznych godzin pracy i polityki przyjaznej rodzicom.

Na poziomie projektu polityka ta będzie wspierana podczas oceny projektu, dzięki czemu działania będą odpowiadały potrzebom i preferencjom grup docelowych obu płci. Stosowanie zasady równouprawnienia będzie monitorowane w trakcie procesu realizacji Programu i projektów (sprawozdawczość, wizyty na miejscu itd.). Szczególna uwaga zostanie zwrócona na diagnozowanie i opracowanie środków dostosowanych do indywidualnych potrzeb, odpowiadających określonym wyzwaniom i dyskryminacji danej płci lub grupy osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na terenie pogranicza.

9. ODRĘBNE ELEMENTY

9.1 Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania

Tabela 23: Wykaz dużych projektów

Nie dotyczy

9.2 Ramy wykonania dla programu współpracy

Tabela 24: Ramy wykonania (tabela podsumowująca)

Oś priorytetowa	ID	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)
1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	1.1	Liczba nowych transgranicznych produktów turystycznych	Liczba	24	60,00
1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	1.2	Długość nowych, zmodernizowanych lub udoskonalonych transgranicznych szlaków rekreacyjnych	km	136	375,00
1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	1.6	Liczba zmodernizowanych elementów obiektów dziedzictwa kulturowego po zakończeniu prac restauracyjnych i konserwatorskich	Liczba	7	25,00
1 - Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	FIN	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	10 940 380,00	91 176 471,00
2 -Zrównoważony transport transgraniczny	CO14	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	20	160,00
2 -Zrównoważony transport transgraniczny	FIN	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	7 877 074,00	65 647 059,00
3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	CO44	Rynek pracy i szkolenia: Liczba uczestników wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspólnych szkoleń	Osoby	1600	16 150,00

3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	FIN	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	1 750 461,00	14 588 236,00
3 - Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	4.3	Liczba wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Liczba	55	550,00

9.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu współpracy

1. Instytucje biorące udział w pracach grupy roboczej odpowiedzialnej za przygotowanie dokumentu programowego:
 - Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej⁷
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej,
 - Biuro Rządu Republiki Słowackiej,
 - Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
 - Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego,
 - Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,
 - Preszowski Kraj Samorządowy,
 - Żyliński Kraj Samorządowy,
 - Związek Euroregion „Tatry”, Stowarzyszenie „Region Beskidy”, Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska,
 - Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie,
 - Stowarzyszenie Miast i Wsi Republiki Słowackiej,
 - Forum Euroregionów Słowacji,
 - Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS,
 - Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce,
 - Region Podkarpacki NSZZ "Solidarność" w Krośnie,
 - Regionalna Izba w Żilinie, Słowacka Izba Przemysłowo-Handlowa,

⁷ Do 26 listopada 2013 r. w pracach grupy roboczej brało udział Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które z dniem 27 listopada 2013 r. zostało przekształcone w Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz.U. 2013 poz. 1390).

- Urząd Miejski Humenné (Departament Planowania Przestrzennego i Budownictwa, ekspert w zakresie ochrony środowiska),
 - Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacji 2007-2013.
2. Instytucje uczestniczące w procesie konsultacji publicznych Programu reprezentujące urzędy centralne, władze samorządowe, organizacje pozarządowe, przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, instytucje społeczeństwa obywatelskiego oraz przedstawiciele środowiska naukowego:
- Akademia Górniczo-Hutnicza
 - Europejskie Ugrupowanie Euroregion Tatry
 - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Rzeszowie
 - Gorlickie Centrum Kultury
 - Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków
 - Instytut Rozwoju Miast w Krakowie
 - Karpacki Ośrodek Wsparcia Straży Granicznej w Nowym Sączu
 - Karpacki Związek Pszczelarzy
 - Klub Sportowy LIVE
 - Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie
 - Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
 - Lasy Słowackie
 - Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
 - Miasto Nowy Sącz
 - Miejski Młodzieżowy Klub Sportowy Podhale Nowy Targ
 - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP
 - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej RP
 - Ministerstwo Środowiska RP
 - Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów
 - Muzeum Narodowe w Krakowie
 - Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu
 - Nowotarska Izba Gospodarcza
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Sucha
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ujsoły
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ustroń
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach.
 - PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

- Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu
- Podkarpackie Stowarzyszenie "Eko-Karpatia"
- Politechnika Rzeszowska
- Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Przemysko-Nowosądeckiej ELEOS w Gładyszowie
- Preszowski Kraj Samorządowy
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Muszynie
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Nadleśnictwo Andrychów
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Nadleśnictwo Jeleśnia
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Nadleśnictwo Kobiór
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Nadleśnictwo Sucha
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Nadleśnictwo Wiśła
- Słowackie Muzeum Techniczne
- Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
- Starostwo Powiatowe w Gorlicach
- Starostwo Powiatowe w Jaśle
- Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu
- Starostwo Powiatowe w Nowym Targu
- Starostwo Powiatowe w Żywcu
- Stowarzyszenie B-4 w Rzeszowie
- Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Rodzina”
- Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna Chochołowski
- Stowarzyszenie Miast i Gmin Dolnego Spiszu
- Stowarzyszenie Odnowy Obszarów Wiejskich „Wieś i Europa”
- Tatrzański Park Narodowy
- Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
- Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- Urząd Gminy Czorsztyn
- Urząd Gminy Jabłonka
- Urząd Gminy Jasło
- Urząd Gminy Lipnica Wielka
- Urząd Gminy Łąpsze Niżne
- Urząd Gminy Łącko
- Urząd Gminy Petrovany
- Urząd Gminy Spytkowice
- Urząd Gminy Tymbark

- Urząd Gminy Uście Gorlickie
- Urząd Miasta i Gminy Szczawnica
- Urząd Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna
- Urząd Miasta Spišská Nová Ves
- Urząd Miejski w Bielsku-Białej
- Urząd Miejski w Zatorze
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- Uzdrowisko Rabka S.A.
- Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie Zespół Zamiejscowy w Nowym Sączu
- Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza
- Zarząd Dróg Preszowskiego Kraju Samorządowego
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa ZDZ w Krakowie z siedzibą w Czarnym Dunajcu
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
- Żyliński Kraj Samorządowy

9.4 Stosowne warunki wdrażania programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków z EIS i IPA

Nie dotyczy